

1. Czy możliwa jest realizacja wizyty studyjnej poza Unią Europejską lub nawet poza Europą w ramach konkursu KSOW, np. w Kanadzie lub Izraelu?

Instytucja zarządzająca PROW 2014–2020 przedstawiała już swoje stanowisko w sprawie kwalifikowalności kosztów ponoszonych poza Unią Europejską, dotyczących operacji realizowanych przez partnerów KSOW. Można je znaleźć pod adresem: https://www.gov.pl/documents/912055/913531/Konkurs_nr_2_z_2018_r_-_pytania_i_odpowiedzi.pdf/f249e8a6-6213-a5d8-7cd3-3dfad669d92a na stronie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakładce poświęconej konkursowi nr 2/2018, gdzie umieszczono pytania i odpowiedzi dotyczące tego konkursu. Stanowisko instytucji zarządzającej jest w tej sprawie generalnie pozytywne, pod warunkiem spełnienia wymogów określonych w przepisach UE. Zgodnie z art. 70 ust. 1 rozporządzenia nr 1303/2013, operacje otrzymujące wsparcie z EFSI (Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne, w tym Europejski Fundusz Rolny na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, ze środków którego współfinansowana jest realizacja operacji partnerów KSOW) muszą być zlokalizowane na obszarze objętym programem. Obszarem objętym programem, tj. PROW 2014–2020, jest Polska. Na potrzeby konkursu dla partnerów KSOW przyjęto, że obszar realizacji operacji to miejsce skąd pochodzi grupa docelowa operacji. Zatem operacje partnerów KSOW muszą być skierowane do osób fizycznych lub jednostek organizacyjnych, odpowiednio zamieszkałych lub mających siedzibę na terytorium Polski, co oznacza, że te podmioty mają być odbiorcami operacji. Zgodnie zaś z art. 70 ust. 3 ww. rozporządzenia, w przypadku operacji dotyczących m.in. pomocy technicznej, z której środków są refundowane koszty partnerom KSOW, wydatki mogą być ponoszone poza terytorium Unii, pod warunkiem że wydatki te są konieczne do właściwego wdrożenia operacji. Przepisy nie określają co należy rozumieć przez stwierdzenie „konieczne do właściwego wdrożenia operacji”. Partner powinien to udowodnić we wniosku o wybór operacji, w szczególności uzasadniając potrzebę realizacji operacji oraz opisując przewidywane efekty realizacji operacji i jej wpływ na rozwój obszarów wiejskich. W ramach konkursu nr 3/2019 nie wprowadzono zakazu ponoszenia wydatków poza terytorium UE przez partnerów KSOW. Jednakże każdy wydatek partnera KSOW, aby został zrefundowany, niezależnie od tego, czego dotyczy, musi spełniać trzy warunki kwalifikowalności: 1) być uzasadniony zakresem operacji, 2) być niezbędny do osiągnięcia jej celu oraz 3) być racjonalny.

2. Jednostka Regionalna KSOW Województwa Pomorskiego zwraca się z prośbą o wskazanie prawidłowego sposobu oceny poniższego kryterium wyboru operacji pkt nr 8.

Partner KSOW, który złożył wniosek o wybór operacji, lub co najmniej jeden z dodatkowych partnerów KSOW biorących udział w realizacji operacji zadeklarował i uzasadnił wykorzystanie wkładu własnego w realizacji operacji w wysokości co najmniej 10% w stosunku do zaplanowanych kosztów realizacji operacji, zawartych w załączniku nr 1 do wniosku „Zestawienie rzeczowo-finansowe”

Z Przewodnika po ocenie wniosku stanowiącego Załącznik do regulaminu konkursu nr 3/2019 wynika, iż kryterium uznaje się za spełnione, jeżeli przynajmniej jeden z deklarujących partnerów KSOW zobowiązał się, że samodzielnie wykorzysta wkład własny, lub co najmniej dwóch partnerów KSOW zobowiązało się, że wykorzysta wkład własny w wysokości, która po zsumowaniu poszczególnych wkładów będzie wynosić co najmniej 10% w stosunku do zaplanowanych kosztów realizacji operacji, zawartych w załączniku nr 1 do wniosku „Zestawienie rzeczowo-finansowe operacji”,

spełniających kryterium określone w pkt. 4. Jeżeli żaden z partnerów KSOW samodzielnie nie zobowiązał się lub co najmniej dwóch partnerów KSOW nie zobowiązało się do wykorzystania wkładu własnego w wysokości, która po zsumowaniu poszczególnych wkładów wynosić będzie co najmniej 10% w stosunku do zaplanowanych kosztów realizacji operacji, zawartych w załączniku nr 1 do wniosku „Zestawienie rzeczowo-finansowe operacji”, spełniających kryterium określone w pkt. 4, kryterium uznaje się za niespełnione.

Opis spełnienia kryterium wyboru operacji nie jest jednoznaczny z nazwą kryterium. W związku z powyższym prosimy o wyjaśnienie w jakim przypadku kryterium dot. wkładu własnego zostaje spełnione. Nazwa kryterium wskazuje, iż kryterium zostaje spełnione w przypadku, gdy wkład własny zadeklaruje Partner KSOW lub co najmniej jeden z dodatkowych partnerów KSOW biorących udział w realizacji operacji. Natomiast opis spełnienia kryterium wskazuje, iż co najmniej dwóch partnerów KSOW może zobowiązać się do wykorzystania wkładu własnego. W związku z tym prosimy o wskazanie co należy rozumieć pod pojęciem „co najmniej dwóch Partnerów KSOW” – Partnera KSOW i dodatkowego Partnera KSOW czy dwóch dodatkowych Partnerów KSOW?

Pod pojęciem „co najmniej dwóch Partnerów KSOW” należy rozumieć zarówno Partnera KSOW-wnioskodawcę i dodatkowego Partnera KSOW, jak i dwóch dodatkowych Partnerów KSOW. Celowo w opisie tego kryterium nie został użyty wyraz „dodatkowy”, aby przy pomocy jednego krótkiego sformułowania objąć zarówno wnioskodawcę, jak i dodatkowych partnerów. Wszyscy oni muszą być bowiem partnerami KSOW. Przy ocenie spełnienia kryteriów należy posłużyć się ich opisem w Przewodniku po ocenie wniosku, a nie nazwą kryteriów. Opis każdego wymagania formalnego, warunku i kryterium wyboru operacji został zawarty w tym Przewodniku, aby ułatwić ocenę ich spełnienia, zamiast opierać się tylko na ich nazwach zawartych w przepisach prawa. W przypadku kryterium dotyczącego wkładu własnego, będzie ono spełnione zawsze wtedy, gdy ten wkład będzie wynosił co najmniej 10% kosztów kwalifikowalnych, niezależnie od tego, kto go zadeklaruje, samodzielnie czy wspólnie. Możliwe są zatem następujące 4 warianty jego spełnienia: sam wnioskodawca, sam dodatkowy partner KSOW, wnioskodawca wspólnie z dodatkowym lub dodatkowymi partnerami KSOW, dwóch lub więcej dodatkowych partnerów KSOW.

- 3. Z dokumentacji konkursowej nie wynika dla nas wprost, czy koszty związane z przygotowaniem i obsługą zamówień, zarówno prowadzonych na podstawie ustawy Pzp, jak i w trybie konkurencyjnym, są kosztami kwalifikowalnymi dla partnerów KSOW. Po doświadczeniach niektórych partnerów w ramach konkursu z 2018 r. oraz faktu, że większość korekt finansowych związanych było z uchybieniami w prowadzeniu przez partnerów zamówień, wyraźne wskazanie jako kwalifikowalne kosztów obsługą zamówień jest uzasadnione. Wysyłamy to zapytanie, ponieważ „Podręcznik kwalifikowalności kosztów pomocy technicznej w ramach PROW 2014-2020” nie określa jednoznacznie, czy są to koszty kwalifikowalne, czy nie.**

Jeżeli koszty związane z przygotowaniem i obsługą zamówień, zarówno prowadzonych na podstawie ustawy Pzp, jak i w trybie konkurencyjnym, będą merytorycznie związane z realizowaną operacją, należy je uznać za kwalifikowalne. Oznacza to, że koszt zaangażowania osoby, której zadaniem będzie przygotowanie i obsługa tych zamówień, jeżeli te zamówienia będą dotyczyły operacji finansowanej ze środków KSOW, będzie

kosztem kwalifikowalnym. Odpowiedzi na podobne pytania są zawarte w FAQ dotyczących konkursu nr 1 i 2 na stronie internetowej MRiRW:

- 1) konkurs nr 1/2017 – odpowiedzi na pytania 4, 37 i 89;
- 2) konkurs nr 2/2018 – odpowiedzi na pytania 17 i 26.

4. W związku z naborem operacji do realizacji przez partnerów KSOW w 2019 r. zwracamy się z prośbą o odpowiedź na pytanie, czy w ramach konkursu 3/2019 do Jednostki Regionalnej KSOW Województwa Opolskiego mogą składać wnioski i realizować operacje podmioty, które:

- 1) stanowią jednostki organizacyjne samorządu województwa opolskiego i posiadają osobowość prawną (mogą być stroną umowy),
- 2) spółki, w których udziały posiada województwo opolskie,
- 3) prowadzą działalność gospodarczą (rejestracja w CEIDG) i są związane umową o pracę z Urzędem Marszałkowskim Województwa Opolskiego, ale nie są pracownikami JR KSOW Województwa Opolskiego.

Ponadto:

- 4) czy partnerem dodatkowym Partnera KSOW (stowarzyszenie) może być osoba, która jest członkiem zwykłym tego stowarzyszenia, nie zasiada w zarządzie organizacji?
- 5) w jaki sposób partner ma skalkulować wkład własny w postaci wypożyczenia od swojego partnera sprzętu ogrodniczego na warsztaty (wkład rzeczowy) – czy wystarczy oferta partnera wyceniająca ten wkład?

Powyższe podmioty są zarejestrowane w bazie partnerów KSOW. Jednostka Regionalna KSOW nie znalazła przepisów wprost zabraniających tym podmiotom realizacji projektów w ramach operacji partnerskich KSOW województwa opolskiego, a odpowiedzi udzielane przez MRiRW w poprzednich konkursach w analogicznych sytuacjach nie dały jednoznacznego rozstrzygnięcia w powyższym zakresie.

Pytania 1-3.

Przepisy prawa i dokumentacja dotyczące konkursu nr 3 dla partnerów KSOW nie regulują kwestii zawartych w pytaniach 1-3. W związku z tym, jednostka regionalna województwa opolskiego powinna ocenić możliwość złożenia wniosku o wybór operacji i zawarcia umowy z podmiotami wymienionymi w tych pytaniach w oparciu o przepisy dotyczące funkcjonowania tej jednostki i tych podmiotów zawarte np. w ustawie o samorządzie województwa, uchwałach sejmiku czy zarządu województwa. Należy mieć na uwadze, aby z partnerem KSOW można było zawrzeć ważną umowę.

Pytanie 4.

Dodatkowym partnerem KSOW wnioskodawcy będącego stowarzyszeniem może być osoba, która jest członkiem zwykłym tego stowarzyszenia, a jednocześnie nie jest pracownikiem, ani członkiem zarządu tego stowarzyszenia. Zgodnie z częścią III pkt 6 Przewodnika po ocenie wniosku, dodatkowym partnerem KSOW nie może być pracownik partnera KSOW oraz osoba, która pełni funkcję w organie zarządzającym partnera KSOW, co powinno zostać potwierdzone przez złożenie oświadczenia wskazanego w części V pkt 2.8 formularza wniosku o wybór operacji.

Pytanie 5.

Wypożyczenie sprzętu ogrodniczego powinno zostać skalkulowane w oparciu o stawki stosowane na rynku do wypożyczenia takiego sprzętu. Zgodnie z częścią VII pkt 12 instrukcji wypełnienia wniosku o refundację „W przypadku wkładu zasobów rzeczowych np. powierzchni lub wyposażenia wykorzystywanych na potrzeby realizowanej operacji,

należy przedstawić dokument potwierdzający tytuł prawny do posiadanych zasobów rzeczowych wraz ze szczegółową, indywidualną kalkulacją wkładu własnego, przygotowaną na podstawie stawek rynkowych.”.

5. Czy bilety lotnicze do Wielkiej Brytanii będą wydatkiem kwalifikowalnym. Jedną z form realizacji operacji ma być wizyta studyjna dla około 15 osób.

Bilety lotnicze do Wielkiej Brytanii będą wydatkiem kwalifikowalnym po spełnieniu warunków kwalifikowalności dotyczących kosztów ponoszonych w ramach planu operacyjnego. Do tych warunków należy: uzasadnienie zakresem operacji, niezbędność do osiągnięcia jej celu oraz racjonalność.

6. Pomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Lubaniu, w ramach konkursu nr 3/2019 dla Partnerów KSOW, planuje złożyć wniosek o wybór operacji mającej na celu organizację wystawy zwierząt – czempionatu koni sztumskich, podczas której niezbędny jest m.in. nadzór nad zgłoszonymi do wystawy zwierzętami oraz obsługa techniczno-porządkowa zwierząt polegająca na opiece zarówno dziennej jak i nocnej, sprzątaniu ringu podczas oceny i prezentacji laureatów wystawy. Osoby pełniące ww. funkcję, zgodnie z obowiązującymi wymogami, powinny zostać wyposażone w ubrania ochronne używane przy obsłudze zwierząt gospodarskich tj. odzież, nakrycie głowy, rękawice, okulary i obuwie. W związku z tym zwracam się z uprzejmą prośbą o wyjaśnienie czy koszt kompletu zawierającego: czapkę roboczą z daszkiem, okulary, kamizelkę ostrzegawczą, roboczą bluzę i spodnie typu ogrodniczki, rękawice powlekane oraz obuwie można uznać za kwalifikowalny.”

Koszt zakupu ubrań ochronnych w celu realizacji operacji jest wydatkiem inwestycyjnym i co do zasady jest niekwalifikowalny. Zgodnie z § 5 ust. 10 pkt 9 lit. a Regulaminu konkursu, co zostało powtórzone w Instrukcji wypełnienia wniosku o wybór operacji w zakresie załącznika nr 1, do kosztów kwalifikowalnych operacji nie zalicza się (koszty niekwalifikowalne, niepodlegające refundacji) kosztów inwestycyjnych, dotyczących nabycia rzeczy (przedmiotów materialnych), bez względu na wysokość tych kosztów, które to rzeczy nie zostaną zużyte podczas realizacji operacji, w szczególności przez grupę docelową, i pozostaną u partnera KSOW po zrealizowaniu operacji, co oznacza, że partner KSOW będzie miał tytuł prawny do tych rzeczy, będzie mógł ich używać i nimi rozporządzać, osiągając z tego tytułu korzyści ekonomiczne; nabycie rzeczy, które nie zostaną zużyte w trakcie realizacji operacji prowadzi zatem do zwiększenia majątku partnera KSOW. Ta zasada została również wyrażona w Podręczniku kwalifikowalności kosztów pomocy technicznej w ramach PROW 2014–2020 z dnia 22 lutego 2018 r. Zgodnie z rozdziałem V pkt 1.4 tego Podręcznika, kwalifikowalne będzie przeznaczenie środków na pokrycie kosztów zużywalnych (jednorazowych) np. ubrań ochronnych; do kosztów kwalifikowalnych nie można jednak zaliczyć kosztów materiałów/sprzętów, które po przeprowadzeniu operacji pozostają i mogłyby stanowić majątek organizatora przedsięwzięcia niezależnie od wartości zakupu. Ponadto, zgodnie z rozdziałem IX pkt 6 lit. a tego Podręcznika, jako koszty niezbędne do realizacji operacji wskazano koszty organizacji operacji, do których można zaliczyć koszty, które spełniają warunki kwalifikowalności oraz są zużywalne (jednorazowe) w tym ubrania ochronne. Nie można natomiast zaliczyć do nich kosztów materiałów/sprzętów, które po przeprowadzeniu operacji pozostają i mogłyby stanowić majątek organizatora przedsięwzięcia. Z powyższego wynika zatem, że kwalifikowalny jest koszt nabycia rzeczy, które zostaną zużyte podczas realizacji operacji, w szczególności przez grupę docelową, i tym samym nie

pozostaną u partnera KSOW po zrealizowaniu operacji, co oznacza, że partner KSOW nie będzie mógł ich już dłużej używać i nimi rozporządzać, osiągając z tego tytułu korzyści ekonomiczne; nabycie rzeczy, które zostaną zużyte w trakcie realizacji operacji nie prowadzi zatem do zwiększenia majątku partnera KSOW. Zakupione rzeczy powinny być zatem co do zasady jednorazowego użytku, od której mogą być wyjątki np. materiały szkoleniowe. Ubrania ochronne wymienione w pytaniu nie służą tylko do jednorazowego użytku, zatem ich zakup nie będzie stanowić kosztu kwalifikowalnego. Kwalifikowalny będzie natomiast koszt wypożyczenia takich ubrań. Koszt zakupu, a także wypożyczenia takich ubrań, może być ponadto zadeklarowany jako wkład własny.

7. Proszę o odpowiedź na pytanie Partnerów KSOW w związku z konkursem nr 3/2019.

1. Jeżeli dodatkowi partnerzy KSOW nie wykażą wkładu własnego w załączniku nr 2 do wniosku, to czy przy ocenie wniosku Partner składający wniosek dostaje punkty za udział dodatkowego/ych partnerów KSOW w realizacji operacji czy nie dostaje punktów mimo że dodatkowi partnerzy są?

Zgodnie z częścią III pkt 6 Przewodnika po ocenie wniosku, stanowiącego załącznik do Regulaminu konkursu nr 3/2019, „Udział dodatkowego partnera KSOW w realizacji operacji należy opisać we wniosku w części IV pkt 2, 3 lub 4 (w zależności od liczby dodatkowych partnerów KSOW) w polu „Rola w realizacji operacji”. Należy wymienić konkretne zadania, jakie w terminie realizacji operacji wykona dodatkowy partner KSOW, określone lub wynikające z załącznika nr 2 do wniosku.”. Jeżeli zatem w załączniku nr 2 do wniosku o wybór operacji nie zostanie zadeklarowany wkład własny przez dodatkowych partnerów KSOW, nie można przyznać punktów za udział dodatkowych partnerów w realizacji operacji. Każdy bowiem dodatkowy partner, który bierze udział w realizacji operacji, będzie faktycznie wykonywał jakieś zadania związane z tą realizacją, zatem wnosi do tej operacji jakiś wkład – osobowy, rzeczowy lub pieniężny. Obecność dodatkowego partnera nie może być fikcyjna, pozorna.

2. Czy wkładem własnym dodatkowych partnerów KSOW może być np. nabór uczestników na wyjazd ?

Tak, wkładem własnym dodatkowych partnerów KSOW może być zadanie polegające na przeprowadzeniu naboru uczestników na wyjazd/naboru osób do grupy docelowej operacji. Przeprowadzenie takiego naboru będzie wkładem osobowym, jeżeli dodatkowy partner będzie osobiście go przeprowadzał. Jego wkładem będzie zatem jego praca. Przeprowadzenie takiego naboru, tak jak wartość każdego wkładu własnego, należy skalkulować w oparciu o stawki rynkowe za wykonanie takiego lub podobnego zadania w określonym czasie np. wg stawek w zł za godzinę.

8. Czy spółka powiązana kapitałowo i osobowo z Województwem Dolnośląskim może być wnioskodawcą w konkursie nr 3/2019 dla partnerów KSOW. Dolnośląska Zielona Dolina DOZEDO sp. z o.o. planuje złożyć wniosek o wybór operacji w ramach PO KSOW na 2019 rok.

Przepisy prawa i dokumentacja dotyczące konkursu nr 3 dla partnerów KSOW nie regulują tej sprawy. W związku z tym, jednostka regionalna województwa dolnośląskiego powinna ocenić możliwość złożenia wniosku o wybór operacji i zawarcia umowy z taką spółką w oparciu o przepisy dotyczące funkcjonowania tej jednostki i utworzenia tej spółki zawarte

np. w ustawie o samorządzie województwa czy uchwałach sejmiku województwa. Należy mieć na uwadze, aby z partnerem KSOW można było zawrzeć ważną umowę.

- 9. Wytyczne pozwalają wnioskodawcy rozpocząć projekt na dzień po złożeniu wniosku. Jednak w takiej sytuacji wnioskodawca musi prowadzić działania informacyjno-promocyjne z zachowaniem wszelkich wytycznych. W naszym przypadku działania te obejmują m.in. drukowanie ulotek, folderów, plakatów o wydarzeniu i materiały te będą uwzględniały "ologowanie" i hasła o dofinansowaniu projektu ze środków UE. Z uwagi na termin wydarzenia, z działaniami tymi nie możemy czekać na państwa decyzję o dofinansowaniu. Więc robimy to wszystko zgodnie z wytycznymi przed decyzją. Ale jakiś czas potem kończy się ocena wniosków i dostajemy decyzję o braku dofinansowania tego projektu. I teraz pytanie: czy w takiej sytuacji nie grożą nam żadne sankcje (karne, cywilno-prawne, administracyjne, itp.) z uwagi na fakt iż rozpowszechniliśmy nieprawdziwą informację o tym że nasz projekt jest dofinansowany z Unii Europejskiej, że bezzasadnie stosujemy na swoich materiałach informacyjnych logo UE, logo KSOW, PROW itd., itp. ?**

W opisanym przypadku żadne sankcje nie grożą.

- 10. Czy w przypadku wkładu zasobów osobowych stawka godzinowa dla pracy wolontariusza może być oszacowana na podstawie zalecenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, który wskazał stawki godzinowe dla pracy wolontariusza na poziomie 75 złotych za godzinę pracy pracownika merytorycznego oraz 25 złotych za godzinę pracy pracownika administracyjnego.**

Jeżeli te stawki wynikają z przepisów prawa powszechnie obowiązującego, to należy je uwzględnić przy szacowaniu wartości osobowego wkładu własnego w postaci pracy wolontariusza. Jeżeli nie wynika to z takich przepisów, należy stosować wytyczne określone w dokumentacji konkursowej, które odsyłają do stawek rynkowych (w tym przypadku należałoby zatem porównać stawki za godzinę przepracowaną na podobnym stanowisku przez płatnego pracownika), chyba że stawki określone w zaleceniach MRPiPS zostały oszacowane na podstawie stawek rynkowych. Generalną zasadą dotyczącą wszystkich kosztów/wkładu własnego jest zapewnienie, że oszacowane koszty są racjonalne, tj. nie odbiegają od stawek rynkowych.

- 11. JR KSOW w województwie śląskim zwraca się z prośbą o odpowiedź:**

- 1. Czy istnieje możliwość złożenia wniosku przez Województwo Śląskie wraz z trzema innymi województwami do Jednostki Centralnej – CDR w ramach ogłoszonego konkursu nr 3/2019 dla partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na wybór operacji, które będą realizowane w 2019 r. w ramach dwuletniego planu operacyjnego na lata 2018–2019?**

Tak, jeżeli przepisy dotyczące samorządu województwa nie zabraniają prowadzenia takiej działalności, w szczególności, czy nie zabraniają wykonywania zadań o charakterze niewojewódzkim (wniosek złożony do jednostki centralnej dotyczy operacji obejmującej grupę docelową z co najmniej 4 województw). Jeżeli nie zabraniają, wówczas Województwo Śląskie, jeżeli jest partnerem KSOW, może złożyć wniosek o wybór operacji. Zatem to ono będzie wnioskodawcą, a pozostałe województwa będą dodatkowymi partnerami.

- 2. Czy środki finansowe (środki publiczne) na realizację operacji mogą pochodzić z budżetu jednego województwa na całość operacji czy jest możliwość, by koszt podzielony był pomiędzy wszystkie województwa?**

Środki na realizację operacji mogą pochodzić od wszystkich województw, z tym że kwalifikowalne będą wyłącznie koszty poniesione przez to województwo, które jako wnioskodawca zawrze umowę na realizację operacji; koszty pozostałych województw – dodatkowych partnerów – mogą stanowić wkład własny.

- 3. Czy analogicznie Jednostka Regionalna KSOW może złożyć taki wniosek biorąc pod uwagę, że parter KSOW to podmiot posiadający pełną zdolność do czynności prawnych i jak będzie wyglądała kwestia podpisania umowy? Kto będzie reprezentował na umowie Jednostkę Regionalną?**

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRROW w ramach PROW 2014–2020, zadania jednostki regionalnej wykonuje samorząd województwa lub podmiot, któremu ten samorząd powierzył wykonywanie tych zadań na podstawie umowy. Osobowość prawną z mocy prawa posiada województwo, ma ono zatem pełną zdolność do czynności prawnych. Samorząd województwa działa przez swoje organy, którymi są sejmik i zarząd. Organem wykonawczym województwa jest zarząd, w skład którego wchodzi marszałek, który reprezentuje województwo na zewnątrz. Oznacza to, że wniosek o wybór operacji powinno złożyć województwo reprezentowane przez marszałka województwa.

- 12. Proszę o wyrażenie opinii czy Jednostka Regionalna KSOW wraz z trzema innymi podmiotami może złożyć do Jednostki Centralnej KSOW wniosek w ramach konkursu nr 3/2019 dla partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na wybór operacji, które będą realizowane w 2019 r. w ramach dwuletniego planu operacyjnego na lata 2018–2019. Zasięg operacji obszar 4 województw.**

Tak, jeżeli przepisy dotyczące samorządu województwa nie zabraniają prowadzenia takiej działalności, w szczególności, czy nie zabraniają wykonywania zadań o charakterze niewojewódzkim (wniosek złożony do jednostki centralnej dotyczy operacji obejmującej grupę docelową z co najmniej 4 województw). Jeżeli nie zabraniają, wówczas województwo (w ramach którego działa jednostka regionalna), jako że posiada osobowość prawną i może zawrzeć umowę na realizację operacji, może złożyć wniosek o wybór operacji, jeżeli jest partnerem KSOW. Pozostałe trzy podmioty będą dodatkowymi partnerami.

- 13. Przesyłam poniżej pytanie, jakie otrzymaliśmy od jednego z partnerów KSOW. Uprzejmie proszę o odpowiedź w poniższej kwestii. Poniżej zamieszczam cytaty z e-maila.**

- 1. Partnerami przy realizacji operacji Krajowego Stowarzyszenia Sołtysów będą 3 stowarzyszenia. Prezes KSS jest również prezesem jednego ze stowarzyszeń pełniących rolę partnera dodatkowego, natomiast skarbnik KSS jest prezesem kolejnego stowarzyszenia również pełniącego rolę partnera dodatkowego. Czy te stowarzyszenia nie mogą być dodatkowymi partnerami Krajowego stowarzyszenia Sołtysów w związku, że w zarządach tych organizacji występują te same osoby?**

Pragnę podkreślić, że osoby te nie są zatrudnione w partnerskich stowarzyszeniach na umowę o pracę. Pełnią tylko i wyłącznie funkcje pracowników społecznych. Zatem czy wymagane jest jakieś oświadczenie/wyjaśnienie w tej sprawie. Jeśli tak prosimy o wskazanie prawidłowej treści.

Zgodnie z częścią III pkt 6 Przewodnika po ocenie wniosku, stanowiącego załącznik do Regulaminu konkursu, dodatkowym partnerem KSOW nie może być pracownik partnera KSOW (wnioskodawcy) oraz osoba, która pełni funkcję w organie zarządzającym wnioskodawcy, co powinno zostać potwierdzone przez złożenie oświadczenia wskazanego w części V pkt 2.8 formularza wniosku o wybór operacji. Stowarzyszenie nie może być pracownikiem, ani członkiem zarządu innego stowarzyszenia, a zatem stowarzyszenia, które wspólnie z Krajowym Stowarzyszeniem Sołtysów realizowałyby operację, mogą być dodatkowymi partnerami KSOW. Ponadto, zgodnie z ww. pkt 6 Przewodnika, zaznaczenie we wniosku, że operacja będzie realizowana przy udziale dodatkowego partnera KSOW, nie może mieć charakteru pozornego, mającego na celu wyłącznie otrzymanie dodatkowego punktu. Z tego względu udział dodatkowego partnera KSOW w realizacji operacji należy opisać we wniosku w części IV pkt 2, 3 lub 4 (w zależności od liczby dodatkowych partnerów KSOW) w polu „Rola w realizacji operacji”. Należy wymienić konkretne zadania, jakie w terminie realizacji operacji wykona dodatkowy partner KSOW, określone lub wynikające z załącznika nr 2 do wniosku. Oznacza to, że w przypadku operacji realizowanej przy udziale dodatkowego partnera należy również wypełnić załącznik nr 2 do wniosku, dotyczący wkładu własnego. Każdy bowiem dodatkowy partner, który bierze udział w realizacji operacji, będzie faktycznie wykonywał jakieś zadania związane z tą realizacją, zatem wnosi do tej operacji jakiś wkład – osobowy, rzeczowy lub pieniężny. Obecność dodatkowego partnera nie może być fikcyjna. Jeżeli zatem w załączniku nr 2 do wniosku o wybór operacji nie zostanie zadeklarowany wkład własny przez dodatkowych partnerów KSOW, nie można przyznać punktów za udział dodatkowych partnerów w realizacji operacji.

- 2. Czy jeśli wyślemy na etapie przygotowania wniosku zapytania do co najmniej 3 oferentów i otrzymamy tylko jedną ofertę to znaczy, że spełniliśmy nasz obowiązek i nie musimy powtarzać rozeznania do uzyskania kolejnych ofert?**

Zgodnie z odpowiedzią udzieloną na pytanie nr 66 w ramach konkursu nr 1/2017 dla partnerów KSOW, dostępną na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi w zakładce poświęconej konkursowi dla partnerów KSOW w zestawieniu pytań i odpowiedzi pn. „FAQ konkurs nr 1/2017”, do uznania rozeznania rynku za prawidłowe wystarczy otrzymanie odpowiedzi od jednego z wykonawców (zamawiający, dokonując rozeznania rynku, nie ma wpływu na liczbę otrzymanych ofert w odpowiedzi na właściwie skierowane zapytania ofertowe), do których wysłano zapytanie, jeżeli zapytanie ofertowe wysłano do co najmniej trzech wykonawców, a jeżeli na rynku jest mniej niż trzech wykonawców – do każdego z nich.

- 14. W związku z trwającym naborem operacji w ramach konkursu 3/2019 KSOW i pytaniami partnerów KSOW, zwracam się z prośbą o udzielenie odpowiedzi w zakresie zadań dodatkowych partnerów oraz ich wyceny w ramach deklarowanego wkładu własnego. Zgodnie z dokumentacją konkursową udział dodatkowego partnera KSOW w realizacji operacji nie może być pozorny, to jest powinien on zapewnić**

realizację zadań, które przyczynią się od osiągnięcia celu operacji. Zadania partnerów ujęte zostaną w liście intencyjnym / umowie partnerskiej.

Wobec powyższego zwracam się z zapytaniem czy jest konieczne przedstawienie wszystkich zadań dodatkowego partnera KSOW ujętych w liście intencyjnym / umowie partnerskiej w załączniku 2 do wniosku o wybór operacji w przypadku, gdy deklaruje on bezpłatny udział w operacji, czyli nie podejmuje się wyce ny oferowanego wkładu własnego. W przypadku konieczności ujęcia ww. zadań dodatkowego partnera KSOW w załączniku 2 do wniosku o wybór operacji zwracam się z pytaniem, czy możliwe jest wskazanie w kolumnie 5 *Sposób kalkulacji wkładu własnego*, że jest to wkład oferowany bezpłatnie a w kolumnie 6 *Wartość wkładu własnego (zł)* – wskazanie kwoty 0 zł.

W załączniku nr 2 nie wymienia się zadań, które będzie wykonywał dodatkowy partner KSOW. Te zadania należy wymienić w części IV pkt 2, 3 lub 4 (w zależności od liczby dodatkowych partnerów KSOW) w polu „Rola w realizacji operacji” wniosku o wybór operacji. Należy wymienić tylko te zadania, które będą wykonywane w związku z realizacją operacji, a które składają się na zadeklarowany wkład własny. W załączniku nr 2 podaje się tylko takie dane, jakie wynikają z nazwy poszczególnych kolumn tego załącznika, w sposób wskazany w instrukcji wypełnienia wniosku. Każdy wkład własny ma jakąś wartość, którą można skalkulować. Zatem, jeżeli w załączniku nr 2 zostanie wskazany wkład własny, jaki deklaruje partner KSOW, musi on zostać wyrażony w złotych. Nie można określić jego wartości na 0 zł. Nie jest istotne, czy dodatkowy partner KSOW oferuje wnioskodawcy swój wkład odpłatnie czy bezpłatnie, bo i tak jest to koszt niekwalifikowalny, a rozliczenia pomiędzy nimi nie podlegają weryfikacji, ponieważ nie ma to wpływu na ocenę operacji.

- 15. Partner KSOW prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą pod firmą X zamierza złożyć wniosek w ramach ogłoszonego konkursu KSOW na operację związaną z organizacją szkoleń/warsztatów. Jednym z kosztów zaplanowanych do refundacji (tj. ujętych w Zestawieniu rzeczowo-finansowym) będzie koszt wynagrodzenia trenera szkoleń/warsztatów, którego rolę pełnić będzie Partner KSOW – tj. sam Wnioskodawca/właściciel firmy. Działalność gospodarcza firmy X, którą prowadzi Partner KSOW jest związana m.in. z realizacją różnych projektów szkoleniowych, badawczo-rozwojowych, społecznych, działalność firmy ma charakter zarobkowy, a sama Wnioskodawczyni/właścicielka firmy ma odpowiednie kwalifikacje i doświadczenie do prowadzenia szkoleń/warsztatów. Dokumentem rozliczającym realizację ww. zadania będzie nota obciążeniowa wystawiona przez Partnera KSOW/Wnioskodawczynię/właściciela firmy. Proszę o opinię czy koszt prowadzenia szkoleń/warsztatów osobiście przez Partnera KSOW może zostać uznany za kwalifikowalny i czy nota obciążeniowa stanowić będzie poprawny dokument rozliczający przedmiotowy koszt.**

Partner KSOW nie może być jednocześnie wykonawcą operacji w części obejmującej koszty kwalifikowalne. Zatem koszt prowadzenia szkoleń/warsztatów osobiście przez Partnera KSOW nie może zostać uznany za kwalifikowalny. Partner KSOW może natomiast wykonać samodzielnie część zadań w ramach tej operacji jako wkład własny. Dokument księgowy, na podstawie którego Partner KSOW poniesie koszt kwalifikowalny, musi być wystawiony przez inny, zewnętrzny podmiot, odrębny od Partnera KSOW, który na jego zamówienie wykonał określoną usługę czy dostawę. Refundacji nie podlegają koszty poniesione na podstawie wewnętrznych not obciążeniowych oraz faktur wewnętrznych, wystawionych przez Partnera KSOW. Zatem nota obciążeniowa w tym

przypadku nie będzie stanowił właściwego dokumentu rozliczającego koszt wykonania usługi polegającej na przeprowadzeniu szkoleń/warsztatów.

- 16. Jestem osobą fizyczną prowadzącą jednoosobową działalność gospodarczą. Przeważająca działalność gospodarcza: działalność związana z produkcją filmów, nagrań wideo i programów telewizyjnych. Jedną z form realizacji operacji będą filmy. Czy jako właściciel firmy (beneficjent) mogę wykonać pracę (dzieło) reżyser/scenarzysta, mając odpowiednie kwalifikacje i udokumentowane doświadczenie w tym zakresie. Czy w takiej sytuacji dokumentami rozliczeniowymi mogą być, np. nota księgową, karta pracy, potwierdzenie dokonania przelewu z konta firmowego na konto indywidualne.**

Wnioskodawca nie może być jednocześnie wykonawcą operacji w części obejmującej koszty kwalifikowalne. Może natomiast wykonać samodzielnie część zadań w ramach tej operacji jako wkład własny. Dokument księgowy, na podstawie którego wnioskodawca poniesie koszt kwalifikowalny, musi być wystawiony przez inny, zewnętrzny podmiot, odrębny od wnioskodawcy, który na jego zamówienie wykonał określoną usługę czy dostawę. Refundacji nie podlegają koszty poniesione na podstawie wewnętrznych not obciążeniowych oraz faktur wewnętrznych, wystawionych przez wnioskodawcę.

- 17. Czy Łódzki Oddział ARiMR (zapisany w bazie Partnerów KSOW) może składać wniosek w ramach konkursu nr 3/2019?**

Tak, może, jeżeli jest partnerem KSOW.

- 18. W związku z brakiem jednoznacznego określenia możliwości uczestnictwa doradców rolniczych figurujących na listach prowadzonych przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie w operacjach realizujących zadania konkursu KSOW 3/2019 proszę o odpowiedź czy udział tych doradców rolniczych w realizowanych operacjach jest możliwy? Doradcy rolniczy pracujący w Ośrodkach Doradztwa Rolniczego oprócz sprawowania funkcji doradcy czysto technologicznego doradzają również w zakresie rozwoju obszarów wiejskich, w związku z tym pomijanie ich przy typowaniu operacji powoduje brak możliwości podnoszenia swoich kwalifikacji i wiedzy, a w zadaniach ustawowych o Jednostkach Doradztwa Rolniczego rozwój jest obligatoryjny. Działanie 2 - Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem rolnym i usługi z zakresu zastępstw, na które składa się Poddziałanie 2.1 Wsparcie korzystania z usług doradczych oraz Poddziałanie 2.3 Wsparcie na szkolenia doradców - nie dają możliwości żadnego zdobywania wiedzy w zakresie rozwoju obszarów wiejskich i tym samym uniemożliwiają realizowanie zadań ustawowych. Uczestnictwo w operacjach, w których doradcy rolniczy bardzo często uczestniczą jako opiekunowie nadzorujący realizację całej operacji, moim zdaniem jest konieczne.**

W tej sprawie MRiRW udzieliło już raz odpowiedzi, która została ujęta w zestawieniu pytań i odpowiedzi dotyczących konkursu nr 2/2018 dla partnerów KSOW (pkt 4 ppkt 5 i 6). Zestawienie to jest dostępne w zakładce „FAQ konkurs nr 2/2018” na stronie internetowej MRiRW w części poświęconej konkursowi dla partnerów KSOW. Ministerstwo podtrzymuje swoje stanowisko wyrażone w 2018 r. Poniżej te pytania i odpowiedzi.

Pytanie 4 ppkt 5.

W związku z zamieszczeniem na stronie MRIRW i portalu KSOW ogłoszenia o konkursie nr 2/2018 oraz pojawiającymi się już pytaniami Partnerów KSOW dot. realizacji operacji uprzejmie prosimy o opinie w sprawie doradców rolniczych jako grupy docelowej (100% lub większość uczestników tj. powyżej 50%) operacji realizowanych w ramach Planu działania KSOW. Czy w ramach operacji Partner KSOW może zrealizować przedsięwzięcia, których celem będzie podniesienie wiedzy i kompetencji doradców rolniczych w zakresie przewidzianym w poddziałaniu 2.3 "Wsparcie na szkolenia doradców" w działaniu 2 w PROW na lata 2014-2020 "Usługi doradcze, usługi z zakresu zarządzania gospodarstwem i usługi z zakresu zastępstw". W poddziałaniu tym wsparcie jest udzielane na szkolenia dla doradców w ramach ich doskonalenia zawodowego w zakresie obszarów, w ramach których świadczone będą usługi doradcze dla rolników i właścicieli lasów. Z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 wynika wprost, że wsparcie na szkolenia dla doradców jest dostępne w ramach działania 2.1 "Wsparcie korzystania z usług doradczych". Czy w ramach Pomocy Technicznej mogą być realizowane i finansowane operacje z zakresu objętego innymi działaniami PROW 2014-2020?

Odpowiedź.

W ramach KSOW nie mogą być realizowane i finansowane operacje, które tematycznie mieszczą się w zakresie objętym wsparciem w ramach działania PROW 2014–2020. Przedmiot/temat/zakres wsparcia, dla którego w PROW jest dedykowane odrębne działanie/poddziałanie, nie może pokrywać się z przedmiotem/tematem/zakresem wsparcia w ramach KSOW.

Pytanie 4 ppkt 6.

W ramach KSOW wprost dla doradców dedykowane jest tylko działanie 2 „Działania na rzecz tworzenia sieci kontaktów dla doradców rolniczych i służb wspierających wdrażanie innowacji na obszarach wiejskich”, które realizuje cel 4 KSOW „Wspieranie innowacji w rolnictwie, produkcji żywności, leśnictwie i na obszarach wiejskich”. Czy w ramach innych działań KSOW mogą być realizowane i finansowane operacje, w których odbiorcami są głównie doradcy rolniczy?”

Odpowiedź.

Działanie 2 jest skierowane do pracowników jednostek doradztwa rolniczego realizujących działania w ramach SIR. Ci pracownicy nie mogą stanowić grupy docelowej operacji realizowanych przez partnerów KSOW w ramach innych działań Planu działania KSOW, z wyjątkiem działania 5. Natomiast pozostali pracownicy tych jednostek, będący doradcami rolniczymi, nie mogą stanowić grupy docelowej operacji realizowanych przez partnerów KSOW, których zakres tematyczny/przedmiot wsparcia pokrywa się z działaniami/poddziałaniami PROW dla nich dedykowanymi. Nie mogą stanowić również grupy docelowej operacji realizowanych przez partnerów KSOW w ramach działania 5, gdyż jak wskazano wyżej, jest ono skierowane m.in. do doradców zaangażowanych w realizację zadań SIR.

19. Proszę o interpretację.

1. Beneficjent wypełniając formularz wniosku o wybór operacji... niewłaściwie przyporządkował działanie KSOW do wybranych przez siebie celu tj. wybrał cel nr 4 (na podstawie opisu poszczególnych pól wniosku oraz wybranego przez beneficjenta Priorytetu wybór celu można uznać za prawidłowy) i działanie 6.

2. Beneficjent w identyfikacji grupy docelowej operacji wskazał trzy województwa (łódzkie, wielkopolskie, mazowieckie). Z załączonej dokumentacji wynika, że większa część grupy docelowej należeć będzie do województwa mazowieckiego.

W związku z powyższym proszę o potwierdzenie, czy zgodnie z Regulaminem... należy przesłać przedmiotowy wniosek do Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego?

Zgodnie z instrukcją wypełnienia wniosku o wybór operacji, partner KSOW może złożyć wniosek na operację realizującą jeden lub więcej celów KSOW, przy czym należy właściwie przyporządkować działania KSOW do celów (a nie odwrotnie), zgodnie z logiką interwencji KSOW. Natomiast w przypadku działań KSOW należy wybrać tylko jedno działanie w ramach danej operacji zgodnie z logiką interwencji, co wynika również z przypisu 17 w formularzu wniosku o wybór operacji. Zgodnie z tą logiką, w przypadku wybrania celu 4 KSOW należy zaznaczyć we wniosku działanie 5 KSOW. Partnerzy KSOW wybierający działanie 5 składają wnioski do wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego i Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, co potwierdza przypis 19 w formularzu wniosku o wybór operacji. W związku z tym, że wybór celu 4 KSOW pociąga za sobą wybór działania 5, grupa docelowa operacji pochodzi z 3 województw, przy czym większość tej grupy pochodzi z województwa mazowieckiego, wniosek powinien zostać złożony do Mazowieckiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego. Zgodnie z częścią I pkt 4 Przewodnika po ocenie wniosku, jeżeli jednostka, do której złożono wniosek, jest niewłaściwa, niezwłocznie przekazuje wniosek do jednostki właściwej, zawiadamiając jednocześnie o tym wnioskodawcę. Zawiadomienie o przekazaniu powinno zawierać uzasadnienie. Wniosek złożony do jednostki niewłaściwej przed upływem terminu składania wniosków uważa się za wniesiony z zachowaniem tego terminu.

20. Zwracam się z prośbą o pilne ustosunkowanie się Państwa, jako IZ, do stwierdzonych przez nas rozbieżności w dokumentacji naboru 3/2019. W Przewodniku po ocenie Wniosku, w Cz. I pkt 8 „Wniosek o wybór operacji został wypełniony zgodnie z instrukcją wypełniania wniosku” opisali Państwo procedurę postępowania w sposób: „Ocena na podstawie zgodności wypełnionego wniosku i załączników z instrukcją ich wypełniania. Należy sprawdzić w szczególności, czy wszystkie pola, których nie można pozostawić pustych albo wpisać w nich n/d, zostały wypełnione i czy podano w nich wymagane dane (w przypadku pól w części III pkt 5,6,8 i 9 wniosku można wzywać do uzupełnienia braków, gdy nie wypełniono ich treścią.....). W przypadku załączników nr 1, 2 i 3 należy sprawdzić, czy wszystkie pola zostały wypełnione i czy podano w nich wymagane dane. W przypadku kolumny 10 w załączniku nr 1 i kolumny 4 w załączniku nr 2, można wzywać do uzupełnienia braków, gdy nie wypełniono ich treścią.”

Przytoczony powyżej zapis zawiera wykluczające się stwierdzenia. Najpierw jest opisane, iż należy sprawdzić czy wypełniono wszystkie wymagane pola i czy podano WYMAGANE DANE, zgodnie z instrukcją, lecz w dalszej części jest mowa, iż WZYWAĆ MOŻNA DO WYJAŚNIEŃ I UZUPEŁNIEŃ TYLKO W PRZYPADKU, GDY PÓL NIE UZUPENIONO TREŚCIĄ !!! Proszę o informację czy był to „skrót myślowy” i, co dla nas wydaje się logiczne, chodziło o niewypełnienie prawidłową treścią, czy też Państwa zamierzeniem było niewzywanie do uzupełnień np. w przypadku wpisania tam treści nieadekwatnych do wniosku ??? Mamy złożony wniosek, który de facto jest „kalką” wniosku z ubiegłego roku, w którym partner zmienił tylko tytuł i daty realizacji na pierwszej stronie. Natomiast we wspomnianym powyżej pkt 5 i 8 przekopiował treść z wniosku z ubiegłego roku, gdzie wymienia ubiegłoroczny tytuł, ubiegłoroczne daty itp. Czy mamy to tak zostawić ??? Czy też

idąc zdrowym rozsądkiem, wzywać do wyjaśnień i uzupełnienia poprawną treścią ???!! Czy jeżeli w najbardziej kłopotliwej kolumnie 10 załącznika nr 1 partner wpisuje informacje niezgodnie z instrukcją mamy go nie wzywać do wyjaśnień i uzupełnień ?? Mamy wniosek, gdzie partner wpisał: „koszt jest poprawny, bo taki był w latach poprzednich” – czy wg Państwa MAMY TO UZNAĆ ZA PRAWDŁOWE ROZEZNANIE RYNKU ???

Celem przytoczonego fragmentu Przewodnika po ocenie wniosku było niewzywanie do uzupełnienia braków, które prowadziłyby do istotnej modyfikacji wniosku, o której mowa w § 7 ust. 8 Regulaminu konkursu. Istotną modyfikacją wniosku będzie takie uzupełnienie jego treści, które będzie miało wpływ na ocenę spełnienia przez operację warunków oraz kryteriów jej wyboru. Taką treść będą zawierać wskazane w pytaniu miejsca we wniosku i jego załącznikach. Jeżeli w wyniku oceny wniosku okaże się, że co prawda miejsca te zostały wypełnione, ale podane informacje są niekompletne w stosunku do tego, co zawarte jest w Instrukcji, niewzywanie do uzupełnienia tych pól może skutkować stwierdzeniem, że operacja nie spełnia warunków albo kryteriów wyboru. Z kolei wezwanie do ich uzupełnienia może skutkować dodaniem takich informacji, że w wyniku oceny poprawionego wniosku operacja, która wcześniej nie spełniała warunków albo kryteriów, będzie spełniać warunki lub kryteria wyboru. W takiej sytuacji doszłoby do istotnej modyfikacji wniosku. Do uzupełnienia tych miejsc można wzywać nie tylko, gdy w ogóle nie wypełniono ich żadną treścią, ale również wtedy, gdy wypełniono je niewłaściwą treścią, która w szczególności nie zawiera tych elementów, które określa Instrukcja, nie dotyczy operacji, powinna być podana w innym miejscu wniosku lub jest oczywistą omyłką (jak w przykładzie podanym w pytaniu dotyczącym treści w pkt 5 i 8). Każdy wniosek przy jego ocenie w części dotyczącej ww. miejsc należy potraktować indywidualnie, ponieważ są to pola opisowe i nie jest możliwe dokonanie oceny zero-jedynkowej przy użyciu jednakowego szablonu do każdego wniosku. Dlatego każda osoba oceniająca wniosek powinna w takich przypadkach kierować się, oprócz zapisów w dokumentacji konkursowej i odpowiedzi na pytania zawarte w FAQ, również zdrowym rozsądkiem i intuicją przy podejmowaniu decyzji, czy wzywać do uzupełnienia, a jeżeli tak, to w jakim zakresie. Podobnie w przypadku kolumny 10 w załączniku nr 1. W tej kolumnie partner powinien uzasadnić racjonalność kosztów, co jest wymagane do spełnienia obowiązkowego kryterium dotyczącego kwalifikowalności kosztów. Sposób wypełnienia kolumny 10 podany w pytaniu jest niezgodny z Instrukcją, bo nie zawiera elementów w niej wskazanych, a także skutkuje tym, że nie można uznać za spełnione tego kryterium. Aby jednak móc ocenić, czy warunek lub kryterium wyboru operacji zostało spełnione czy też nie, należy mieć informacje niezbędne do dokonania tej oceny. Nie można w związku z tym poprzestać na pustych polach we wniosku albo polach wypełnionych, lecz bez elementów wymaganych w Instrukcji. Ocenie powinien podlegać sposób podania tych elementów, ich treść. Zatem, aby dokonać takiej oceny, należy wezwać wnioskodawcę do uzupełnienia braków we wniosku zgodnie z Instrukcją.

21. Zwracamy się z prośbą o wyjaśnienie kwestii dotyczącej oceny kosztów inwestycyjnych w zakresie braku uznania ich za koszty kwalifikowalne. Dotyczy to kosztów praw majątkowych dot. wartości niematerialnych i prawnych w szczególności autorskich praw majątkowych, praw pokrewnych i licencji, jeżeli partner KSOW dokona odpisów amortyzacyjnych z tytułu nabycia tych praw albo zaliczy je jednorazowo do kosztów uzyskania przychodowych (§ 5 ust. 10 pkt 8 lit. b Regulaminu konkursu). Prosimy o przedstawienie:

- przykładów kosztów, jakich ma to dotyczyć w związku z realizacją operacji przez Partnera KSOW,
 - dokumentów na podstawie, których należy weryfikować ww koszt na etapie wyboru operacji (tj. operacji planowanej).
- Odpowiedzi na powyższe pytania stanowić będą istotną informację w kontekście chociażby spełnienia przez partnera KSOW warunku 7 (tj. zgodności kosztów z kosztami kwalifikowalnymi).

Do kosztów inwestycyjnych dotyczących nabycia wartości niematerialnych i prawnych, jakie najczęściej będą poniesione w ramach realizacji operacji przez partnerów KSOW, należy zaliczyć przede wszystkim koszty nabycia autorskich praw majątkowych, praw pokrewnych i licencji, czyli koszty obejmujące zakup uprawnień do utworów w rozumieniu ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, która to ustawa określa przykłady takich utworów, w szczególności art. 1 ust. 2. Będą to np. artykuły w prasie i internecie, publikacje, audycje, filmy, spoty, analizy, ekspertyzy, strony internetowe.

Na etapie wyboru operacji koszt nabycia praw majątkowych należy ocenić pod kątem spełnienia warunków kwalifikowalności: czy jest uzasadniony zakresem operacji, niezbędny do osiągnięcia jej celu oraz racjonalny. Dodatkowe dokumenty do dokonania tej oceny, poza wnioskiem i załącznikami jak w przypadku innych kosztów, nie są konieczne. Dopiero na etapie rozliczania operacji należałoby uzyskać informacje od partnera KSOW, czy o ten koszt nie zostały pomniejszone jego przychody – jednorazowo albo w odpisach amortyzacyjnych. Jest to bowiem warunek ich refundacji ze środków KSOW.

22. Jeden z Partnerów KSOW złożył w ramach konkursu operację planowaną do realizacji w Działaniu 4: Szkolenia i działania na rzecz tworzenia sieci kontaktów dla Lokalnych Grup Działania (LGD), w tym zapewnienie pomocy technicznej w zakresie współpracy międzyterytorialnej i międzynarodowej. Wskazał, iż grupę docelową stanowić będą „przedstawiciele lokalnych grup działania z terenu województwa śląskiego, w tym przedstawiciele samorządów lokalnych oraz instytucji działających na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, przy czym:

a) przedstawiciele LGD – do 14 osób;

b) przedstawiciele samorządów lokalnych oraz instytucji działających na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, eksperci oraz przedstawiciele wnioskodawcy – 11 osób (lub więcej w przypadku niewskazania osób z kategorii wyżej); Łącznie w wyjeździe weźmie udział grupa 25 osób.”

Celem zakładanej operacji jest: „poznanie dobrych praktyk w zakresie rozwoju obszarów wiejskich w warunkach wielofunduszowości poprzez organizację wyjazdu studyjnego do Szwecji dla przedstawicieli LGD z terenu województwa śląskiego. Powyższy cel zostanie osiągnięty, m.in. poprzez przybliżenie uczestnikom doświadczeń szwedzkich samorządów i LGD w zakresie: aktywizacji mieszkańców wsi, planowania rozwoju lokalnego oraz podejmowania współpracy międzyterytorialnej i międzynarodowej, a także zarządzania konkretnymi projektami rozwojowymi.”

JR KSOW prosi o opinię czy w ramach działania 4 uczestnikami wyjazdu mogą być osoby niebędące przedstawicielami LGD, ich pracownikami lub osobami wykonującymi zadania na rzecz tych grup. Wątpliwość naszą budzi fakt, iż w ramach planowanej operacji osoby spoza LGD stanowić będą 44% lub więcej.

Z opisu w planie działania KSOW wynika, że grupą docelową działania 4 są lokalne grupy działania. Przedstawicielami LGD, zgodnie z Instrukcją wypełnienia wniosku o wybór operacji w części dotyczącej tabeli I–III w załączniku nr 3, są pracownicy i członkowie

LGD. Zasady organizacji LGD określa ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności. Zgodnie z art. 4 ust. 1 i 3 pkt 1, LGD działa jako stowarzyszenie posiadające osobowość prawną; do tworzenia i działania LGD stosuje się przepisy ustawy – Prawo o stowarzyszeniach, z tym że członkami zwyczajnymi LGD mogą być osoby fizyczne i osoby prawne, w tym jednostki samorządu terytorialnego, z wyłączeniem województw. Jeżeli przedstawiciele samorządów lokalnych, z wyłączeniem województw, oraz instytucji działających na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, eksperci oraz przedstawiciele wnioskodawcy są pracownikami lub członkami LGD, mogą stanowić grupę docelową operacji w ramach działania 4.

23. W Przewodniku po ocenie Wniosku, w Cz. III OCENA SPEŁNIENIA KRYTERIÓW WYBORU OPERACJI w pkt 6 Udział dodatkowych partnerów KSOW w realizacji operacji(...) wskazane jest , iż jest to kryterium , którego ocena spełnienia dokonywana jest na podstawie informacji zawartych w części IV pkt 1-4 wniosku oraz dokumentach stanowiących załączniki do wniosku „Umowa partnerstwa/umowa konsorcjum/list intencyjny, o których mowa w części V pkt 2.4 wniosku.

Następnie dodano zapis : , iż Udział dodatkowego partnera KSOW w realizacji operacji należy opisać we wniosku w części IV pkt 2, 3 lub 4 (w zależności od liczby dodatkowych partnerów KSOW) w polu „Rola w realizacji operacji”. Należy wymienić konkretne zadania, jakie w terminie realizacji operacji wykona dodatkowy partner KSOW, określone lub wynikające z załącznika nr 2 do wniosku.

Należy wskazać ,iż zapis ten nie wynika z treści pozostałej dokumentacji dotyczącej konkursu . Zarówno w Instrukcji wypełniania „Formularza wniosku o wybór (...) część IV: INFORMACJA O DODATKOWYCH PARTNERACH KSOW nie ma zapisu , który wskazywałby , iż przyznanie punktów za partnerstwo uzależnione jest od wykazania wkładu własnego dodatkowego Partnera KSOW w załączniku nr 2 do wniosku (takie stanowisko zostało wyrażone przez IZ w odpowiedzi na pytanie) . Ponadto w formularzu wniosku o wybór operacji w części V: ZAŁĄCZNIKI DO WNIOSKU: w pkt 2, ppkt 2.4 Umowy partenrstwa /umowa konsorcjum/list intencyjny przypis wskazuje, iż powyższe dokumenty dołącza się do wniosku, jeżeli wypełniono część IV pkt 1.2, 1.3 albo 1.4 oraz pkt 2,3 lub 4 wniosku.

Generalną zasadą oceny wniosku o wybór operacji jest weryfikacja poprawność wypełnienia tego wniosku zgodnie z instrukcją wypełniania wniosku. W związku z powyższym mając na uwadze treść Instrukcji brak jest informacji o obowiązku wypełnienia załącznika nr 2 :wkład własny , w sytuacji gdy w części IV wniosku: **INFORMACJA O DODATKOWYCH PARTNERACH KSOW ZAANGAŻOWANYCH W REALIZACJE OPERACJI** został wskazany dodatkowy Partner KSOW i jego rola w realizacji operacji. Kwestii pozornego partnerstwa nie rozwiążemy poprzez wykazywanie wartości pracy wykonanej przez dodatkowego Partnera w załączniku nr 2 Wkład własny. , np. dodatkowy partner KSOW wskaże ,iż jego rola w realizacji operacji polega na promocji wydarzenia poprzez zamieszczenie informacji m.in. na swojej stronie. Oczywiście jest w stanie wycenić taką pracę i wskaże ją w załączniku nr 2 , nie mniej jednak sama wycena wkładu dodatkowego partnera KSOW nie daje gwarancji jego wykonania, gdyż wkład własny dodatkowego Partnera KSOW stanowi koszt niekwalifikowalny (odpowiedź IZ pyt.14) . Jednocześnie nie należy utożsamiać partnerstwa w realizacji operacji z wkładem własnym , gdyż partnerstwo w operacji może ale nie musi stanowić wkładu własnego . Nie przyznawanie partnerom KSOW punktów za partnerstwo w sytuacji braku jego wykazania w załączniku nr 2 (Wkład własny) jest niezrozumiałe.

Oczywiście bezspornym jest , iż należy zweryfikować rolę dodatkowego partnera KSOW w realizacji operacji w sytuacji gdy taka współpracę wskazuje. Nie mniej jednak można prosić beneficjenta o dokumenty , które będą potwierdzały faktyczny udział jego partnera w realizacji operacji. Czyli nie jest koniecznym w tym zakresie wypełniony załącznik nr 2 do wniosku o wybór.

Zadania, które dodatkowy partner KSOW wykonuje w ramach operacji, zawsze będą wkładem własnym, ponieważ koszty z nimi związane nie są zaliczane do kosztów kwalifikowalnych, a trzeciej kategorii kosztów/zadań nie ma. Zatem udział takiego partnera w operacji = jego wkład w tę operację. Wkład to nie tylko rzeczy i pieniądze, ale także osobiste zaangażowanie (załącznik nr 2 zawiera 3 formy wkładu własnego do wyboru: 1 – wkład pieniężny, 2 – wkład zasobów osobowych, 3 – wkład zasobów rzeczowych). Dlatego partnerstwo w realizacji operacji należy utożsamiać z wkładem własnym. W związku z tym, za każdym razem, gdy wnioskodawca deklaruje udział w operacji dodatkowych partnerów KSOW, powinien wypełnić załącznik nr 2. Jeżeli nie wypełnia tego załącznika, nie powinien deklarować udziału dodatkowych partnerów KSOW, tak jak nie należy deklarować udziału innych podmiotów, które nie są partnerami KSOW. Nie powinien w związku z tym ubiegać się o przyznanie punktów za udział dodatkowych partnerów KSOW. Jeżeli załącznik nr 2 miałby nie być wypełniany w takim przypadku, po co w związku z tym miałyby być zawierana i załączana do wniosku umowa partnerstwa, umowa konsorcjum czy list intencyjny, w której zawarte są zasady współpracy przy realizacji operacji, w tym obowiązki/zadania każdej ze stron? Te obowiązki/zadania w przypadku dodatkowego partnera KSOW są w istocie jego wkładem w tę operację, który powinien zostać określony w załączniku nr 2. Ma to też takie znaczenie, że konsekwencją zadeklarowania wkładu własnego, za który zostaną przyznane punkty, a następnie niespełnienie tego kryterium, wskutek czego operacja nie zostałaby wybrana, zgodnie z §7 ust. 12 formularza umowy na realizację operacji, jest odmowa refundacji całości poniesionych kosztów, a także może być, na podstawie §15 ust. 1 pkt 8 tego formularza, rozwiązanie umowy. Takie zapisy w umowie powinny wyeliminować pozorne partnerstwo, stwarzają bowiem większą gwarancję realizacji operacji zgodnie z wnioskiem, w tym faktycznego wykorzystania wkładu własnego. Operacja stanowi jedną całość złożoną z mniejszej lub większej liczby elementów powiązanych i spójnych ze sobą. Udział dodatkowych partnerów KSOW i wkład własny dodatkowych partnerów KSOW ze sobą związane. W instrukcji do wniosku nie opisuje się warunków i kryteriów oraz sposobu oceny ich spełnienia i przyznania punktów. Ma to miejsce w Przewodniku po ocenie wniosku. Dlatego to w części III pkt 6 tego Przewodnika znalazły się zdania: „Udział dodatkowego partnera KSOW w realizacji operacji należy opisać we wniosku w części IV pkt 2, 3 lub 4 (w zależności od liczby dodatkowych partnerów KSOW) w polu „Rola w realizacji operacji”. Należy wymienić konkretne zadania, jakie w terminie realizacji operacji wykona dodatkowy partner KSOW, określone lub wynikające z załącznika nr 2 do wniosku.”. Powiązanie ze sobą udziału w realizacji operacji dodatkowych partnerów KSOW z koniecznością zadeklarowania przez nich wkładu własnego, a tym samym przyznawania punktów za oba te kryteria, ma też na celu zmobilizowanie partnerów KSOW do składania rzetelnie napisanych wniosków o wybór operacji, których poszczególne elementy łączą się logiczną, uporządkowaną całość. Ten cel znajduje potwierdzenie w zdaniu zawartym w ww. pkt 6 Przewodnika po ocenie wniosku: „Zaznaczenie we wniosku, że operacja będzie realizowana przy udziale dodatkowego partnera KSOW, nie może mieć charakteru pozornego, mającego na celu wyłącznie otrzymanie dodatkowego punktu.”.

24. Czy wkładem własnym Partnera KSOW może być zapewnienie atrakcji dla dzieci w trakcie trwania imprezy w postaci np. dmuchańców, zjeżdżalni.

Wkład własny powinien być związany z operacją, nie może nim być cokolwiek, co jest zadeklarowane wyłącznie w celu zdobycia dodatkowych punktów. Wkład własny powinien mieścić się w zakresie operacji i przyczyniać się do jej realizacji. Powinien stanowić element operacji, bez którego nie zostałyby ona prawidłowo zrealizowana, podobnie jak elementy objęte kosztami kwalifikowalnymi. Zapewnienie atrakcji dla dzieci nie spełnia tych warunków.

25. Jeden z partnerów KSOW złożył wniosek dotyczący zajęć wakacyjnych dla dzieci i młodzieży z terenu jednej z gmin. Wśród rozmaitych form spędzania czasu są również zajęcia na temat urządzania terenów zielonych, podczas których uczestnicy będą takie tereny zakładać. Czyli jednym z efektów realizacji operacji będą zieleńce, którymi później ludzie ci będą się opiekować. Pytanie brzmi: czy koszty tego rodzaju zajęć, których celem jest aktywizacja mieszkańców itp., ale które prowadzą do wytworzenia środka trwałego (w tym przypadku trawnika) mogą być w ogóle kwalifikowalne? W Regulaminie Konkursu jest mowa (par. 5 ust. 10 pkt 9 a) o nabyciu rzeczy (czyli przedmiotów materialnych), bez względu na wysokość tych kosztów, które to rzeczy nie zostaną zużyte podczas realizacji operacji, w szczególności przez grupę docelową, i pozostaną u partnera KSOW po zrealizowaniu operacji, co oznacza, że partner KSOW będzie miał tytuł prawny do tych rzeczy, będzie mógł ich używać i nimi rozporządzać, osiągając z tego tytułu korzyści ekonomiczne; nabycie rzeczy, które nie zostaną zużyte w trakcie realizacji operacji prowadzi zatem do zwiększenia majątku partnera KSOW.

Jak zatem traktować tego rodzaju operację? Czy koszty dotyczące akurat takich zajęć uznać za niekwalifikowalne i „wyciąć” je z zestawienia rzeczowo – finansowego?

Zgodnie z § 5 ust. 10 pkt 9 Regulaminu konkursu, do kosztów kwalifikowalnych nie zalicza się kosztów inwestycyjnych dotyczących nabycia rzeczy i praw majątkowych. Definicja inwestycji jest zawarta w ustawie o rachunkowości. Zgodnie z nią, to aktywa posiadane przez jednostkę w celu osiągnięcia z nich korzyści ekonomicznych wynikających z przyrostu wartości tych aktywów, uzyskania przychodów w formie odsetek, dywidend (udziałów w zyskach) lub innych pożytków, w tym również z transakcji handlowej, a w szczególności aktywa finansowe oraz te nieruchomości i wartości niematerialne i prawne, które nie są użytkowane przez jednostkę, lecz są posiadane przez nią w celu osiągnięcia tych korzyści. Z kolei aktywa to kontrolowane przez jednostkę zasoby majątkowe o wiarygodnie określonej wartości, powstałe w wyniku przeszłych zdarzeń, które spowodują w przyszłości wpływ do jednostki korzyści ekonomicznych. W związku z tym, należy ustalić, czy w ramach realizacji operacji zostaną poniesione koszty inwestycyjne. W opisaney sprawie partner KSOW nie kupi trawnika (nie nabeździe rzeczy), lecz materiały do jego założenia, które rozda grupie docelowej, która te materiały zużyje podczas realizacji operacji. Nabycie tych materiałów nie powiększy majątku partnera. W wyniku realizacji operacji powstanie trawnik, którego nie można zaliczyć do środków trwałych. Środki trwałe to rzeczowe aktywa trwałe i zrównane z nimi, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, kompletne i zdadne do użytku w dniu przyjęcia do używania oraz przeznaczone na potrzeby jednostki, stanowiące jej własność lub współwłasność, nabyte lub wytworzone we własnym zakresie, wykorzystywane przez jednostkę na potrzeby związane z prowadzoną przez nią działalnością gospodarczą albo oddane do używania na podstawie umowy najmu, dzierżawy lub leasingu o wartości początkowej w dniu przyjęcia

do używania wyższej niż 10 000 zł. Środek trwały powinien być ujęty w ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych. Do środków trwałych zalicza się w szczególności nieruchomości, w tym grunty, budowle i budynki, lokale będące odrębną własnością, spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego oraz spółdzielcze prawo do lokalu użytkowego, maszyny, urządzenia, środki transportu i inne rzeczy, ulepszenia w obcych środkach trwałych oraz inwentarz żywy. W związku z powyższym, koszty zakupu materiałów dla grupy docelowej na założenie trawnika należy potraktować podobnie jak zakup materiałów szkoleniowych. Zajęcia na temat urządzania terenów zielonych są w istocie formą warsztatów, na których uczestnicy używają materiałów zakupionych przez organizatora. W opinii MRiRW wskazana w pytaniu przesłanka nie może być podstawą do zakwestionowania tych kosztów.

26. Ocena wniosków pod względem spełnienia kryteriów formalnych zawiera pytanie czy „Wniosek o wybór operacji został wypełniony zgodnie z instrukcją wypełniania wniosku”. Jak zapisano w Przewodniku po ocenie ... dokonujemy jej na podstawie zgodności wypełnionego wniosku i załączników z instrukcją ich wypełniania. Przewodnik następnie zastrzega że, w przypadku pól w części III pkt 5, 6, 8 i 9 wniosku można wzywać do uzupełnienia braków, gdy nie wypełniono ich treścią, przy czym można wzywać do uzupełnienia pkt. 6, jeżeli nie podano liczebności grupy docelowej z podziałem na dwa lub trzy województwa. Niezrozumiałym i nieprecyzyjnym jest określenie „wypełnione treścią”. W przypadku, gdy pole zostało wypełnione (czyli zawiera treść), jednakże nie zgodnie z Instrukcją wypełniania, to mając na uwadze zapisy Przewodnika po ocenie wniosek wymaga korekty/uzupełnienia. Potwierdza to Regulamin konkursu, który w § 9 ust. 3 zawiera zapis: Wniosek podlega ocenie pod kątem prawidłowego wypełnienia wszystkich wymaganych pól Zauważa się zatem nieścisłość w zapisach dokumentów Regulamin konkursu i Przewodniku po ocenie... Wobec powyższego uprzejmie proszę o zajęcie stanowiska i udzielenie odpowiedzi, czy jednostka regionalna KSOW powinna wzywać Partnera KSOW do uzupełnienia pól w części III pkt. 5, 6, 8 i 9.

Należy wzywać wnioskodawcę do uzupełnienia pól w części III pkt. 5, 6, 8 i 9 wniosku nie tylko w przypadku, gdy tych pól nie wypełniono żadną treścią, ale również gdy wypełniono je niewłaściwą/nieprawidłową treścią, w szczególności taką, która nie zawiera tych elementów, które określa Instrukcja, nie dotyczy operacji lub powinna być podana w innym miejscu wniosku. Trzeba jednak pamiętać, że można wzywać wyłącznie do usunięcia braków formalnych, co oznacza, że nie można wzywać do poprawiania wniosku od strony merytorycznej, bo może to prowadzić do jego istotnej modyfikacji, a to z kolei może mieć wpływ na ocenę operacji. Treść zawarta we wskazanych polach decyduje bowiem o uznaniu spełnienia większości warunków i kryteriów. Należy w związku z tym wzywać tylko do usunięcia takich braków, które polegają na nie odniesieniu się w danym polu do konkretnych elementów wymaganych w przypisie do tego pola we wniosku lub w Instrukcji. I tak, skoro np. zgodnie z przypisem do pkt. 8 „Należy napisać dlaczego wybrano daną formę realizacji operacji z punktu widzenia celu operacji, planowanych zadań do wykonania i przewidywanych efektów realizacji operacji.”, to wzywać należy wtedy, gdy w opisie tego punktu zabrakło odniesienia się do któregoś z wymienionych elementów, tj. celu operacji, planowanych zadań lub przewidywanych efektów. Wszystkie trzy powinny być bowiem uwzględnione w tym polu. Na tym etapie oceny wniosku należy sprawdzać, czy wnioskodawca podał wymagane dane, i wzywać, gdy tego nie zrobił, nie wnikając jak to zrobił, w jaki sposób opisał dany punkt/odniósł się do np. wybranego działania KSOW, bo to jest już ocena merytoryczna. Zawsze jednak, aby móc ocenić, czy

warunek lub kryterium wyboru operacji zostało spełnione czy też nie, należy mieć informacje niezbędne do dokonania tej oceny. Nie można w związku z tym poprzestać na pustych polach we wniosku albo polach wypełnionych, lecz bez elementów wymaganych w przepisie czy Instrukcji.

27. Zwracam się z zapytaniem o kwalifikowalność operacji zgłoszonej do realizacji przez Partnera KSOW w ramach Planu operacyjnego 2018 - 2019, na rok 2019. Partner złożył wniosek o wybór operacji pod nazwą: „Obchody jubileuszu 10-lecia zespołu śpiewaczego Trzebiechowianie”. Wniosek został złożony w terminie na odpowiednim formularzu (Działanie 11, priorytet 6). Przystępując do oceny wniosku nasunęła się wątpliwość co do kwalifikowalności przedmiotowej operacji. Krótka charakterystyka operacji: Podstawowym celem przedsięwzięcia jest włączenie osób starszych w działalność i funkcjonowanie na rzecz życia społecznego. Poprzez zaangażowanie w działalność grupy śpiewaczej mieszkańcy Gminy Trzebiechów mogą aktywnie wpływać na promocję i reklamę gminy nie tylko na terenie województwa lubuskiego ale również poza granicami kraju uczestnicząc w polsko-niemieckich spotkaniach z gminą partnerską Schenkendobern. Dzięki muzyce i kultywowaniu tradycji lokalnych stają się oni ambasadorami trzebiechowskiej społeczności. Poprzez swoją działalność integrują mieszkańców w trakcie swoich występów. Poprzez występy sceniczne członkowie grupy śpiewaczej „Trzebiechowianie” kultywują lokalną tradycję i integrują społeczeństwo. Aktywne działanie przyczynia się również do możliwości włączenia się i zaangażowania innych mieszkańców Gminy Trzebiechów w działalność grupy śpiewaczej. „Trzebiechowianie” promują gminę pokazując jej mieszkańcom i uczestniczącym w występach gościom alternatywny sposób spędzania czasu wolnego. Podczas cotygodniowych spotkań oraz występów publicznych przyczyniają się do kultywowania tradycji lokalnych stając się oni ambasadorami trzebiechowskiej społeczności. Wszyscy członkowie zespołu śpiewaczego „Trzebiechowianie” są osobami starszymi i po części niepełnosprawnymi. Poprzez swoją wokalną działalność pokazują zarówno rówieśnikom jak i młodzieży jak w atrakcyjny i produktywny sposób można spędzić czas. Poprzez swoją działalność „Trzebiechowianie” promują wieś jako miejsce, gdzie w sposób aktywny i wesoły z dala od miejskiego zgiełku realizować można swoje pasje jednocześnie nie zamykając się w domu. Kultywują jednocześnie tradycje, zachowując od zapomnienia lokalne pieśni i przyśpiewki. Grupę docelową stanowią członkowie grupy śpiewaczej „Trzebiechowianie”, zaproszone na obchody jubileuszowe zespoły śpiewacze, zaproszeni goście (przedstawiciele władz województwa, powiatu i gminy, przedstawiciele organizacji społecznych i zawodowych). Około 150 osób. Spotkanie z okazji 10-lecia zespołu śpiewaczego „Trzebiechowianie” będzie doskonałą okazją do podsumowania dotychczasowej działalności grupy, podziękowań. Będzie to czas wspomnień oraz spotkania z licznymi sympatykami i przyjaciółmi zespołu. Realizacja spotkania wpłynie za rozwój obszarów wiejskich poprzez promocję gminy, kultywowanie tradycji lokalnej oraz wpłynie na zacieśnianie więzów społecznych. Organizacja spotkania zachęci ludzi starszych do aktywności oraz współdziałania na rzecz rozwoju Gminy Trzebiechów. Ramowy Program: Uroczyste otwarcie, wystąpienia zaproszonych gości oraz delegacji zespołów, koncert jubilatów, poczęstunek, zabawa taneczna. Jako koszty w zestawieniu rzeczowo - finansowym Parter wskazuje koszty cateringu na 150 osób. Proszę o informację zwrotną, czy zakres tematyczny operacji mieści się w zakresie działań KSOW czy powinien zostać odrzucony?

Instytucja zarządzająca nie uczestniczy w ocenie operacji, w szczególności nie wskazuje, czy wniosek należy pozostawić bez rozpatrzenia, czy też dalej oceniać, czy operacja spełnia czy nie spełnia warunków i kryteriów. Jednostką właściwą do oceny opisanej operacji jest jednostka, do której wpłynął wniosek zgodnie z właściwością. Operacji nie ocenia się pod względem kwalifikowalności, lecz pod względem spełnienia warunków i kryteriów wyboru. Kwalifikowalność jest oceniana w odniesieniu do kosztów zawartych w załączniku nr 1 do wniosku. Koszt cateringu jest rodzajowo zgodny z kosztami, które partner KSOW może ponosić w ramach planu operacyjnego. O tym, czy jest kwalifikowalny, tj. zgodny z zakresem operacji, niezbędny do osiągnięcia jej celu oraz racjonalny, powinna zdecydować jednostka oceniająca operację. Podobnie w przypadku oceny spełnienia warunku zgodności zakresu operacji z zakresem wybranego działania KSOW.

- 28. Proszę rozjaśnić mi sprawę rozbieżności między informacjami zawartymi w Planie działania a przewodnikiem po ocenie wniosku. Konkretnie sprawa dotyczy realizacji priorytetu w ramach działania 5. Plan działania mówi, że działanie 5 realizuje wszystkie priorytety Programu, zaś w przewodniku zawarta jest informacja „W przypadku operacji składanych w ramach działania 5 (część III pkt 3.3 wniosku) operacja musi być spójna z priorytetem 1 (część III pkt 1.1 wniosku) oraz celem KSOW 4 (część III pkt 2.4)”. Który dokument jest nadrzędny? Czy mając na uwadze zapis przewodnika mogą odrzucić operacje, które realizują inne priorytety niż ten z numerem 1?**

Wskazany zapis został po raz pierwszy zawarty w Przewodniku po ocenie wniosku w ramach konkursu nr 1/2017 i był następnie powtarzany w tym Przewodniku w kolejnych konkursach. Już po ogłoszeniu konkursu nr 1/2017 w styczniu 2017 r., w lipcu 2017 r. zmieniono plan działania KSOW, w którym w opisie działania 5 znalazła się informacja, że działanie to realizuje wszystkie priorytety programu, co zostało powtórzone w obowiązującym planie działania z maja 2018 r. W związku z tym, że plan działania, stanowiący załącznik do ogłoszenia o konkursie, jest dokumentem nadrzędnym w stosunku do pozostałych dokumentów konkursowych, które nie powinny być z nim sprzeczne, a ww. zapis w tym planie jest późniejszy niż pierwszy zapis w Przewodniku, należy uznać, że pierwszeństwo ma plan działania. Nie należy w związku z tym negatywnie oceniać operacji, które realizując działanie 5 są spójne z innymi priorytetami PROW niż priorytet 1, i stwierdzać, że w tym zakresie operacja nie spełnia warunku wyboru.

- 29. Bardzo proszę o interpretację czy prowizja za rozpatrzenie wniosku kredytowego oraz odsetki od kredytu pieniężnego mogą być uznane za wkład własny. My mamy zdania podzielone, ja przychyliam się jednak, do tego, że nie ma tu bezpośredniego związku z realizacją operacji. Jest to koszt związany z uzyskaniem finansowania na realizację operacji, ale nie będzie on wykorzystywany jako działanie w operacji. Jeśli budżet operacji możemy zdefiniować jako liczbowe wyrażenie planu działań w operacji, umożliwiającym pomiar wykonania jej w kategoriach finansowych to koszty związane z pozyskaniem finansowania na działania realizowane w operacji nie powinny być wkładem własnym. Bardzo proszę o interpretację w powyższym zakresie.**

Prowizja za rozpatrzenie wniosku kredytowego oraz odsetki od kredytu pieniężnego mogą zostać uznane za wkład własny. W przypadku, gdy realizacja operacji jest finansowana z zaciągniętego kredytu (należy wykazać związek zaciągniętego kredytu z operacją, bez którego operacja nie mogłaby zostać zrealizowana), odsetki i prowizja są kosztami ponoszonymi w związku z realizacją operacji. Jeżeli kredyt zostałby udzielony również na

inny cel niż realizacja operacji, wówczas koszt prowizji i odsetki powinny być uznane za wkład własny w wysokości proporcjonalnej do udziału kredytu w realizacji operacji. Koszty prowizji i opłat bankowych są kwalifikowalne w ramach planu operacyjnego według Podręcznika kwalifikowalności kosztów w ramach pomocy technicznej PROW. Zatem powinna być możliwość ich uznania za wkład własny.

30. Przesyłam odwołanie od decyzji Śląskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Częstochowie dotyczącej niespełnienia warunków wyboru operacji. W związku z tym proszę o wskazanie procedury naprawczej. Zwłaszcza, że podniesione w odwołaniu argumenty odpowiadają prawdzie. Tzn. faktycznie istnieje rozbieżność pomiędzy zapisami Planu Działania KSOW a Przewodnika po ocenie wniosku. Dlatego nasuwa się pytanie, czy z uwagi na powyższe Ośrodek może ponownie przystąpić do oceny wniosku, przekraczając tym samym wyznaczony dla WODR 25-dniowy termin oceny formalnej wniosków?

Należy zgodzić się z treścią odwołania. Zapis dotyczący spójności z priorytetem 1 PROW operacji realizowanej w ramach działania 5 planu działania został po raz pierwszy zawarty w Przewodniku po ocenie wniosku w ramach konkursu nr 1/2017 i był następnie powtarzany w tym Przewodniku w kolejnych konkursach. Już po ogłoszeniu konkursu nr 1/2017 w styczniu 2017 r., w lipcu 2017 r. zmieniono plan działania KSOW, w którym w opisie działania 5 znalazła się informacja, że działanie to realizuje wszystkie priorytety programu, co zostało powtórzone w obowiązującym planie działania z maja 2018 r. W związku z tym, że plan działania, stanowiący załącznik do ogłoszenia o konkursie, jest dokumentem nadrzędnym w stosunku do pozostałych dokumentów konkursowych, które nie powinny być z nim sprzeczne, a ww. zapis w tym planie jest późniejszy niż pierwszy zapis w Przewodniku, należy uznać, że pierwszeństwo ma plan działania. Nie należy w związku z tym negatywnie oceniać operacji, które realizując działanie 5 są spójne z innymi priorytetami PROW niż priorytet 1, i stwierdzać, że w tym zakresie operacja nie spełnia warunku wyboru. W przypadku gdy zostało to już stwierdzone, należy ponownie przystąpić do oceny wniosku i uznać, że w tym zakresie operacja spełnia warunek wyboru. Jeżeli partner KSOW został już poinformowany, że jego operacja nie spełnia tego warunku wyboru, należy poinformować go o zmianie w tym zakresie. Tym samym konieczne będzie przekroczenie terminu na dokonanie oceny formalnej wniosku.

31. Proszę o opinię czy koszt audytu są kosztami kwalifikowanymi w sytuacji gdy partner KSOW jest jednocześnie właścicielem znaku towarowego -certyfikatu. Partner KSOW DZD DOZEDO w operacji pn. „Przeprowadzenie szkoleń w zakresie systemów jakości żywności wraz z certyfikacją produktów regionalnych” stara się o refundację następujących kosztów

- 1) Wykładowcy z zakresu systemów jakości produkcji żywności
- 2) Zapewnienie cateringu podczas szkoleń
- 3) Przeprowadzenia audytów

Partner deklaruje wkład własny na następujące formy operacji

- 1) Informacje i publikacje w Internecie
- 2) Pozostałe prace związane z certyfikacją produktu tj. ocena formalno-prawna złożonego wniosku przekazanie dokumentów pod obrady kapituły, przygotowywanie umowna korzystanie ze Znaku DOZEDO (jest to koszt, który jest przewidziany trakcie standardowej procedury przyznawania znaku ponoszony przez podmiot ubiegający się o certyfikat).
- 3) Udostępnienie Sali.

DOZEDO równocześnie jest partnerem KSOW jak i właścicielem znaku towarowego (certyfikatu) „Zielona Dolina Żywności i Zdrowia”.

W „standardowym” czyli odpłatnym certyfikowaniu produktu zgodnie z Regulaminem spółki DZD DOZEDO, spółka pobiera opłaty za prawo używania znaku „Zielona Dolina Żywności i Zdrowia, na które składa się z opłata certyfikacyjna oraz roczna opłata za używanie znaku. Opłaty te ponosi podmiot ubiegający się o przyznanie znaku - certyfikatu. W opłacie tej zawarte są koszty związane z przeprowadzeniem audytu i sporządzeniem raportu z rekomendacją oraz koszty związane z pracą Kapituły oraz usługą audytorską Usługa ta jest zlecana na zewnątrz firmie wybranej w trybie zapytania o cenę. Dodatkowo każdy z podmiotów, który uzyskał prawo do używania certyfikatu zobowiązany jest do wniesienia rocznej opłaty za używanie znaku.

We wniosku na „Przeprowadzenie szkoleń w zakresie systemów jakości żywności wraz z certyfikacją produktów regionalnych” Do zadań DZD DOZEDO w procesie przyznania certyfikacji należy ocena formalno-prawna złożonego wniosku, przekazanie dokumentów pod obrady Kapituły oraz przygotowanie umowy na korzystanie ze Znaku co mieści się w zakresie obowiązków pracowników Spółki. Natomiast jako koszty kwalifikowane byłoby wykonanie audytu przez podmiot niezależny wyłoniony w trybie zapytania o cenę.

Podkreślić należy że na żadnym etapie procesu przyznawania Znaku DZD DOZEDO nie ponosi żadnych kosztów stanowiących obciążenie dla budżetu Spółki.

Koszt przeprowadzenia audytu można uznać za kwalifikowalny w ramach tej operacji. Tak jak każdy koszt, również ten musi oczywiście spełniać wszystkie warunki kwalifikowalności kosztów, które partner KSOW ponosi w ramach planu operacyjnego, w szczególności być niezbędny do osiągnięcia celu operacji. Należy mieć na uwadze, aby tym kosztem nie zostały ostatecznie obciążone podmioty ubiegające się o przyznanie znaku jakości na dalszym etapie procesu certyfikowania, w szczególności aby koszt audytu nie został ukryty w innych opłatach, które te podmioty są zobowiązane ponieść, aby otrzymać i używać ten znak. Podkreślenia wymaga zasada obowiązująca w ramach konkursów dla partnerów KSOW, że uczestnicy operacji wchodzący w skład grupy docelowej nie mogą ponosić tych opłat z tytułu udziału w operacji, których zwrot partner KSOW może otrzymać w ramach refundacji kosztów kwalifikowalnych po jej zrealizowaniu. Również wkład własny nie może być finansowany z opłat pobieranych od tych uczestników.

Powyższa odpowiedź została przygotowana w oparciu o informacje zawarte w mailu i uzyskane drogą telefoniczną od pracownika Urzędu Marszałkowskiego.

32. ARiMR zakwestionował część kosztów z już rozliczonej umowy z partnerem KSOW z 2017 roku. Proszę o wyjaśnienie dotyczące §13, ust. 4 umowy zawartej z partnerem KSOW, tj.

Odsetki naliczane są w wysokości jak dla zaległości podatkowych, za okres między terminem zwrotu środków przez partnera KSOW wyznaczonym w piśmie powiadającym o konieczności zwrotu, a datą zwrotu całości zadłużenia.

Mam wątpliwość jak rozumieć „datę zwrotu całości zadłużenia”. Biorę pod uwagę dwa wytłumaczenia:

1. Partner KSOW otrzymuje pismo od UMWD z wezwaniem do zwrotu części przekazanej refundacji i wskazanym terminem zwrotu np. w dniu 4 kwietnia, a zwraca tę kwotę np. 10 kwietnia. W związku z tym partner dolicza odsetki, które są należne za zwłokę w płatności, tj. za dni między 4 a 10 kwietnia. Tym samym data ta rozumiana jest jako dzień zwrotu części refundacji przez partnera do UMWD.

2. Data zwrotu całości zadłużenia jest tożsama z dniem zwrócenia przez UMWD do wojewody kosztów niekwalifikowalnych wraz z odsetkami (UMWD otrzymuje od wojewody dotację na wyprzedzające finansowanie). W związku z tym partner oblicza odsetki do dnia zwrotu kosztów niekwalifikowalnych przez UMWD łącznie.

Które wytłumaczenie należy przyjąć przy obliczaniu wysokości odsetek przez partnera KSOW?

Tak skonstruowany zapis w umowie stwarza sytuację, że UMWD będzie zwracał wojewodzie wyższą kwotę odsetek niż otrzyma od partnera. UMWD za początkową datę przy obliczaniu odsetek uznaje dzień przekazania ostatniej transzy dotacji od wojewody, z której zrefundował partnerowi poniesione koszty (stosując się do pisma BPT MRiRW znak PT.zk.510.16.2017 z 1.09.2017). Partner, zgodnie z umową zawartą z UMWD, za początkową datę uznaje dzień wskazany przez UMWD w wezwaniu do zwrotu części refundacji. Między rozliczeniem UMWD z partnerem a rozliczeniem UMWD z ARiMR mija np. 1,5 roku i o tyle wydłuża się okres naliczania odsetek w przypadku UMWD. Proszę o wzięcie tego pod uwagę przy tworzeniu umowy w kolejnych latach.

Prawidłowa jest odpowiedź nr 1. Przez całość zadłużenia należy rozumieć wysokość środków określonych w piśmie powiadającym partnera KSOW o konieczności ich zwrotu, tj. kwotę pobraną nienależnie lub nadmiernie, lub wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem, stanowiącą zrefundowane koszty, co wynika z §13 ust. 3 w zw. z ust. 1 formularza umowy na realizację operacji stosowanego w ramach konkursu nr 1/2017. Partner KSOW nie jest stroną umowy udzielenia dotacji celowej na wyprzedzające finansowanie kosztów kwalifikowalnych ponoszonych na realizację operacji z zakresu pomocy technicznej, zwieranej pomiędzy województwem a wojewodą. W związku z tym nie stosuje się do niego przepisu art. 11 ust. 7 zdanie trzecie ustawy z dnia 27 maja 2015 r. o finansowaniu wspólnej polityki rolnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 719). Umowa na realizację operacji w żadnym miejscu nie odsyła do odpowiedniego stosowania przepisów tej ustawy. Aby zminimalizować różnicę między wysokością odsetek zwracanych przez województwo wojewodzie a wysokością odsetek zwracanych przez partnera KSOW województwu, umowa na realizację operacji musiałaby zawierać zobowiązanie partnera KSOW do zwrotu odsetek od dnia przekazania mu przez województwo zrefundowanej kwoty poniesionych kosztów. Takie rozwiązanie mogłoby jednak zniechęcić partnerów KSOW do udziału w konkursie/zawierania umów na realizację operacji, skutkować odstępowaniem od zawartych umów lub generalnie zmniejszyć zainteresowanie tymi środkami.

33. Zwracam się z prośbą o pilną interpretację IZ PROW dotyczącą uznawania lub nie udziału dodatkowych partnerów KSOW w operacjach w sytuacji, gdy w zarządzie zarówno głównego partnera-wnioskodawcy, jak i dodatkowych partnerów są te same osoby (dokumenty zarówno ze strony wnioskodawcy, jak i dodatkowych partnerów podpisywane są przez te same osoby). Czy taka sytuacja wg Państwa spełnia wymogi dodatkowego partnerstwa, czy też nosi ona znamiona partnerstwa „pozornego”, w głównej mierze wpisanego do wniosku z uwagi na możliwość uzyskania dodatkowych punktów w ocenie „partnerstwa” bardzo małym nakładem sił i pracy. Mamy dwa tego typu przypadki, a ponieważ jesteśmy na etapie oceny merytorycznej – mamy poważne wątpliwości co do przyznania punktów za dodatkowe partnerstwo tym wnioskodawcom.

Taka sytuacja może nosić znamiona pozornego partnerstwa, jednak aby to stwierdzić i je zakwestionować, nie przyznając za nie punktów, należałoby tę pozorność udowodnić. Sam

fakt podpisywania dokumentów przez te same osoby jest niewystarczający. W części III pkt 6 Przewodnika po ocenie wniosku wskazano co prawda, że zaznaczenie we wniosku, że operacja będzie realizowana przy udziale dodatkowego partnera KSOW, nie może mieć charakteru pozornego, mającego na celu wyłącznie otrzymanie dodatkowego punktu, jednak narzędzia służące temu, aby to zweryfikować, sprowadzają się wyłącznie do dokumentów sporządzonych i podpisanych przez podmioty tworzące to partnerstwo. Są to:

- 1) oświadczenie wnioskodawcy, że dodatkowy partner KSOW nie jest jego pracownikiem oraz nie pełni żadnej funkcji w organie zarządzającym partnera KSOW;
- 2) wymienienie konkretnych zadań, jakie w terminie realizacji operacji wykona dodatkowy partner KSOW;
- 3) wypełnienie załącznika nr 2, w którym dodatkowy partner KSOW zadeklaruje wkład własny;
- 4) załączenie do wniosku umowy partnerstwa/konsorcjum lub listu intencyjnego;
- 5) złożenie przez dodatkowego partnera KSOW deklaracji o zobowiązaniu się do wykorzystania wkładu własnego w realizacji operacji.

Wymagana wielkość nakładu sił i pracy włożonych do zbudowania partnerstwa nie została określona w dokumentacji konkursowej i nie podlega ocenie. Dlatego nie ma znaczenia, czy jest to nakład mały czy duży. Poza tym trudno jest zbadać, kiedy nakład jest jeszcze mały, a kiedy już duży. To zależy np. od liczby dodatkowych partnerów, kim oni są, czego dotyczy operacja, jakie zadania mieliby wykonywać, jaki wkład własny mieliby zadeklarować etc. Dlatego w niniejszej sprawie, na etapie oceny wniosku o wybór operacji, przy założeniu, że spełnione jest ww. pięć wymagań, brak jest podstaw do nieuznania udziału dodatkowych partnerów KSOW w realizacji operacji. Jednocześnie należy mieć na uwadze, iż faktyczny udział dodatkowego partnera KSOW będzie możliwy do zweryfikowania w trakcie kontroli operacji podczas jej realizacji (jeśli zaplanowano taką kontrolę) i po jej zakończeniu na etapie oceny wniosku o refundację (w oparciu o załączoną dokumentację).

34. Jeden z Partnerów KSOW złożył w ramach konkursu operację planowaną do realizacji w Działaniu 9: Wspieranie współpracy w sektorze rolnym i realizacji przez rolników wspólnych inwestycji. Wskazał, iż grupę docelową stanowią będą:

- w przypadku szkolenia e-learning z zakresu opisanego w załączniku m.in. przedsiębiorczości i innowacyjnemu rolnictwu - uczniowie szkół rolniczych na Śląsku – 50 uczniów i 10 nauczycieli – dobór uczniów będzie polegał na ich deklaracji posiadaniu przez nich lub rodziców gospodarstwa rolnego

- w przypadku szkoleń z wyjazdami studyjnymi – 21 uczniów szkół rolniczych oraz szkół średnich na obszarach wiejskich oraz 4 nauczycieli - dobór uczniów będzie polegał na ich deklaracji posiadaniu przez nich lub rodziców gospodarstwa rolnego.

Celem zakładanej operacji jest: „działanie na rzecz uczniów szkół rolniczych służące zwiększeniu ich udziału we wdrażaniu inicjatyw na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, ze szczególnym uwzględnieniem działań wspólnych rolników, takich jak sprzedaż bezpośrednia, RHD, GPR, działanie Współpraca, spółdzielczości czy kooperatyw spożywczych itp. Cel ten przyczyni się do poszerzenia wiedzy i umiejętności młodzieży z zakresu wspólnych działań rolników dążących do rozwoju przedsiębiorczości czy promowania obszarów wiejskich do życia zawodowego i prywatnego”.

Zgodnie z Planem Działania, Działanie 9 „ma służyć wspieraniu profesjonalnej współpracy i realizacji przez rolników wspólnych inwestycji, w szczególności poprzez zwiększenie zainteresowania producentów rolnych zrzeszaniem się w grupy producenckie, spółdzielnie rolnicze, tworzenie wspólnych struktur handlowych, partnerstw lub innych form powiązań organizacyjnych i współpracy

przyczyniających się do możliwości wspólnego składania wniosków o przyznanie pomocy i wspólnej realizacji inwestycji. Wspólne działanie wzmacnia pozycję producentów rolnych w łańcuchu żywnościowym, sprzyja zwiększaniu ich udziału w wartości dodanej. Współpraca z grupą producentów jest też korzystna dla odbiorcy surowca ze względu na możliwość zapewnienia sobie: regularności dostaw, dostosowania ich wielkości do potrzeb, odpowiedniej i wyrównanej jakości surowca”. Zgodnie z powyższym JR KSOW prosi o opinię czy w ramach działania 9 Wnioskodawca prawidłowo określił grupę docelową.

Nazwa działania 9 wyraźnie określa, że jest ono skierowane do rolników. Zgodnie z definicją w PROW 2014–2020, rolnik to osoba fizyczna, prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której gospodarstwo rolne położone jest na terenie Polski i która prowadzi działalność rolniczą. Zgodnie zaś z art. 4 ust. 1 lit. b i c rozporządzenia nr 1307/2013, gospodarstwo rolne oznacza wszystkie jednostki wykorzystywane do działalności rolniczej i zarządzane przez rolnika, znajdujące się na terytorium tego samego państwa członkowskiego, a działalność rolnicza oznacza produkcję, hodowlę lub uprawę produktów rolnych, w tym zbiory, dojenie, hodowlę zwierząt oraz utrzymywanie zwierząt do celów gospodarskich, a także utrzymywanie użytków rolnych w stanie, dzięki któremu nadają się one do wypasu lub uprawy bez konieczności podejmowania działań przygotowawczych wykraczających poza zwykłe metody rolnicze i zwykły sprzęt rolniczy, w oparciu o kryteria określone przez państwa członkowskie na podstawie ram ustanowionych przez Komisję, lub prowadzenie działań minimalnych, określanych przez państwa członkowskie, na użytkach rolnych utrzymujących się naturalnie w stanie nadającym się do wypasu lub uprawy. Producentem rolnym, o którym mowa w opisie działania 9, jest rolnik, niezależnie od tego, czy produkuje tylko na własne potrzeby czy tylko lub także na rynek. Nauczycieli oraz uczniów szkół rolniczych i szkół średnich można uznać za grupę docelową operacji realizowanej w ramach działania 9, jeżeli jednocześnie spełniają ww. warunki bycia rolnikiem, tj. posiadają gospodarstwo rolne na terenie Polski (np. przejęli je po rodzicach) i prowadzą działalność rolniczą. Zatem na podstawie deklaracji o posiadaniu gospodarstwa rolnego przez rodziców ucznia nie można stwierdzić, że grupa docelowa została prawidłowo zidentyfikowana.

35. Bardzo proszę o wyjaśnienie czy tablice informacyjne są kosztami kwalifikowanymi? Opis Partnera KSOW jest następujący: „- wydanie tablic poglądowych związanych z analizą sensoryczną wina (format co najmniej A3, na sztywnym podłożu, możliwych do zawieszenia w winnicy, winiarni, sali wykładowej)

Tematyka tablic:

- **aromaty wina**
- **barwy wina**
- **analiza aromatyczna i barwa win produkowanych w regionie (Johanniter, Solaris, Muscaris, Riesling, Pinot gris, Chardonnay, Rondo, Regent, Cabernet cortis)**
- **opis ampelograficzny odmian uprawianych lokalnie**
- **zadania i funkcje leżakowania wina: aromaty, barwa, produkcja beczki, rodzaj drewna**
- **proces produkcji wina białego**
- **proces produkcji wina czerwonego**
- **proces produkcji wina musującego**
- **parowanie wina lokalnego z potrawami i produktami regionalnymi**
- **schemat degustacyjny wina: zasady, elementy, przyczyny**

Publikacja zostanie wydana w nakładzie 50 sztuk i zostanie rozdysponowana wśród producentów win deklarujących udział w zadaniach enoturystycznych, do szkół średnich i wyższych z regionu związanych z branżą oraz do innych podmiotów zainteresowanych promowaniem zrównoważonego rozwoju produkcji winiarskiej w regionie. Grafiki zostaną ponadto udostępnione na stronie internetowej do pobrania, jak również w formie postów opublikowane na portalach społecznościowych (facebook, instagram).”

Opis tablic w załączniku nr 3 jest następujący:

Parametry techniczne: Tablice sztywne, odporne na zawilgocenie

Format: co najmniej A3

Możliwych do zawieszenia w winnicy, winiarni, sali wykładowej

Dystrybucja – przekazanie do: winnic, szkół średnich i wyższych związanych z tematyką, innych organizacji zainteresowanych

W opinii MRiRW, koszt opracowania, wykonania czy dystrybucji tablic informacyjnych można uznać za kwalifikowalny w ramach tej operacji. Tak jak każdy koszt, również ten musi oczywiście spełniać wszystkie warunki kwalifikowalności kosztów, które partner KSOW ponosi w ramach planu operacyjnego, w tym być uzasadniony zakresem operacji i niezbędny do osiągnięcia jej celu. Mając na uwadze zapis w Regulaminie konkursu, należy pamiętać, że nie są kwalifikowalne koszty inwestycyjne dotyczące nabycia rzeczy (przedmiotów materialnych), bez względu na wysokość tych kosztów, które to rzeczy nie zostaną zużyte podczas realizacji operacji, w szczególności przez grupę docelową, i pozostaną u partnera KSOW po zrealizowaniu operacji, co oznacza, że partner KSOW będzie miał tytuł prawny do tych rzeczy, będzie mógł ich używać i nimi rozporządzać, osiągając z tego tytułu korzyści ekonomiczne; nabycie rzeczy, które nie zostaną zużyte w trakcie realizacji operacji prowadzi zatem do zwiększenia majątku partnera KSOW. Jeżeli zatem tablice informacyjne zostaną przekazane podmiotom tworzącym grupę docelową operacji do wykorzystania w prowadzonej przez nich działalności, koszt ten będzie mógł zostać uznany za kwalifikowalny. Istotne jest przy tym zapewnienie i udokumentowanie (np. zdjęcia) przez partnera KSOW na etapie rozliczenia operacji, że przekazane grupie docelowej tablice zostały zawieszane w miejscach zadeklarowanych we wniosku (winnice, winiarnie, sale wykładowe). Niniejsza odpowiedź została przygotowana na podstawie informacji przesłanych w mailu.

36. Proszę o pomoc i informację w następującej sprawie. Fundacja złożyła wniosek na realizację operacji, której zakres obejmuje m.in. szkolenie. Prezes fundacji „przeprowadził rozeznanie rynku” pytając siebie i Panią wiceprezes o cenę takiej usługi. Pomijając fakt że nie ma tu mowy o konkurencyjności, a koszt szkolenia stanowi około 45% kosztów całego projektu 22 500 zł, to czy można się tu odnieść i zastosować odpowiedź 15 i 16 w FAQ do konkursu 3/2019. Tam jest mowa o działalności jednoosobowej tutaj mamy fundację?

Odpowiedzi na pytania nr 15 i 16 dotyczą przypadków, gdy partnerem KSOW jest osoba fizyczna prowadząca jednoosobową działalność gospodarczą, nie można zatem zastosować ich wprost do sytuacji opisanej w pytaniu. Poza tym tamte pytania dotyczyły etapu wyboru wykonawcy usługi, którym miał być wnioskodawca, a niniejsze pytanie dotyczy etapu rozeznania rynku w celu oszacowania wysokości kosztu zawartego w zestawieniu rzeczowo-finansowym wśród osób z zarządu wnioskodawcy. Rozeznanie rynku powinno być przeprowadzone w sposób określony w Instrukcji wypełnienia wniosku, zgodnie z którą, rozeznanie rynku oznacza oszacowanie wartości zamówienia przez porównanie cen

u co najmniej trzech potencjalnych dostawców towarów lub usługodawców, o ile na rynku tyłu istnieje. W przypadku gdy partner KSOW stwierdzi, że na rynku nie istnieje trzech potencjalnych dostawców towarów lub usługodawców, może zostać wezwany do przedstawienia uzasadnienia takiego stwierdzenia. Instrukcja dopuszcza różne formy rozeznania rynku, nie tylko wysłanie zapytania ofertowego. Z pytania wynika, że rozeznanie rynku zostało przeprowadzone w formie wysłania zapytania ofertowego do dwóch potencjalnych wykonawców, a zatem niezgodnie z Instrukcją, chyba że wnioskodawca przedstawił uzasadnienie porównania cen tylko u dwóch wykonawców, z którego wynika, że na rynku nie istnieje więcej niż dwóch potencjalnych wykonawców danej usługi. W przypadku szkolenia taka sytuacja nie występuje, gdyż jest to usługa powszechnie dostępna, chyba że temat szkolenia jest tak specyficzny, że na rynku są tylko dwie osoby, które go znają – prezes i wiceprezes wnioskodawcy, co powinno zostać udowodnione. Rozeznanie rynku powinno być dokonane w taki sposób, aby przez odniesienie do wartości rynkowej, zapewniało racjonalność zaplanowanego kosztu. Rozeznanie rynku u samego siebie i swojego współpracownika może budzić wątpliwości. Należy jednak pamiętać, że partner KSOW może zawierać umowy cywilnoprawne ze swoimi pracownikami, jeżeli wartość zamówienia nie przekracza wyrażonej w złotych kwoty 30 tys. euro. Ponadto, każde rozeznanie rynku, w tym i takie, które zostało przeprowadzone prawidłowo od strony formalnej zgodnie z Instrukcją, podlega weryfikacji przez jednostkę oceniającą wniosek, a wysokość kosztu oszacowana na podstawie rozeznania rynku może zostać zakwestionowana i zredukowana na etapie oceny kryterium dotyczącego kwalifikowalności kosztów, w ramach której pod uwagę bierze się m.in. konieczność spełnienia warunku racjonalności. Ostateczną bowiem wysokość kosztu wskazanego w zestawieniu rzeczowo-finansowym określa jednostka dokonująca oceny operacji. Jeżeli ta jednostka ma wątpliwości co do racjonalności danego kosztu podanego przez partnera KSOW, powinna sama dokonać rozeznania rynku w tym zakresie na podstawie dostępnych informacji przez porównanie cen u innych potencjalnych wykonawców, a także w oparciu o własną wiedzę i doświadczenie.

37. Partner KSOW realizuje operację w ramach której planuje m.in. przeprowadzenie warsztatów fotograficznych w zakresie: zajęcia teoretyczne – optyka i perspektywa, oświetlenie, zajęcia w terenie – fotografowanie, omówienie prac, przygotowanie odbitek, prezentacja zdjęć na ekranie, podstawy obróbki komputerowej. W ramach tej formy zaplanowano zakup ram aluminiowych w cenie 69,90 za sztukę. Wnioskodawca nie wskazuje na jakie potrzeby. Proszę zatem o informację czy zakup należy traktować jako kwalifikowalny, czy uznać za wydatek majątkowy.

Ocena, czy zaplanowany przez partnera KSOW koszt jest kwalifikowalny, należy do jednostki właściwej do dokonania wyboru operacji. Aby uznać koszt za kwalifikowalny, jednostka ta musi stwierdzić, że spełnia on trzy warunki: jest uzasadniony zakresem operacji, niezbędny do osiągnięcia jej celu oraz racjonalny. Jeżeli nie wynika to z opisu operacji we wniosku, można wezwać partnera KSOW do złożenia wyjaśnień na podstawie § 8 ust. 8 Regulaminu konkursu, pod warunkiem, że jest to niezbędne dla rozstrzygnięcia sprawy lub dla wykonywania czynności urzędowych w trakcie dokonywania oceny formalnej lub merytorycznej. Ponadto, zgodnie z § 5 ust. 10 pkt 9 lit. a Regulaminu konkursu, nie są kwalifikowalne koszty inwestycyjne dotyczące nabycia rzeczy (przedmiotów materialnych), bez względu na wysokość tych kosztów, które to rzeczy nie zostaną zużyte podczas realizacji operacji, w szczególności przez grupę docelową, i pozostaną u partnera KSOW po zrealizowaniu operacji, co oznacza, że partner KSOW będzie miał tytuł prawny do tych rzeczy, będzie mógł ich używać i nimi rozporządzać,

osiągając z tego tytułu korzyści ekonomiczne; nabycie rzeczy, które nie zostaną zużyte w trakcie realizacji operacji prowadzi zatem do zwiększenia majątku partnera KSOW. Jeżeli zakupione przez partnera KSOW ramy aluminiowe będą spełniać trzy ww. warunki i zostaną zużyte podczas realizacji operacji, w tym przez grupę docelową, koszt ich nabycia będzie mógł zostać uznany za kwalifikowalny. Zużycie przez grupę docelową w tym przypadku można rozumieć jako przekazanie jej tych ram do wykorzystania na warsztatach np. w celu umieszczenia w nich zdjęć, których osoby z tej grupy nauczyły się robić dzięki udziałowi w tych warsztatach.

38. W związku z wnioskiem pn. „Narzędzia do wspomagania zarządzania produkcją rolniczą w województwie mazowieckim” złożonego w ramach konkursu nr 3/2019 dla partnerów KSOW przez Częstochowskie Stowarzyszenie Rozwoju Małej Przedsiębiorczości, zwracam się z uprzejmą prośbą o pomoc w rozstrzygnięciu protestu złożonego przez partnera KSOW.

1. Partner KSOW złożył wniosek w terminie. W wyniku prowadzonej oceny przez MODR w dniu 27.02.2019 r. nadano wezwanie do uzupełnienia braków.

2. W związku z długim oczekiwaniem na uzupełnienia wniosku skontaktowałam się telefonicznie z osobą wskazaną do kontaktu we wniosku. Otrzymałam informację, że wysłano korektę z zachowaniem terminu. Podano numer nadawczy. Ustalenia z rozmowy zawarłam w dokumentacji wniosku – notatka 1 (skan w załączeniu).

3. W dniu 25.03.2019 r. wpłynęła korekta wniosku nadana przesyłką rejestrowaną przez Częstochowskie Stowarzyszenie Rozwoju Małej Przedsiębiorczości w dniu 21.03.2019 r. – pismo do korekty w załączeniu.

4. Ustalenia dotyczące niezachowania terminu zawarto w notatce 2 (skan w załączeniu).

5. W związku z niezachowaniem terminu pozostawiono wniosek bez rozpatrzenia – skan pisma do partnera w załączeniu.

6. W dniu 19.04.2019 r. wpłynął protest partnera, z prośbą o rozpatrzenie wniosku. Do pisma załączono kopię koperty mającej potwierdzić zachowanie terminu. Na kopercie faktycznie widnieje data 7.03.2019 r. jednak jest błąd w adresie, co tłumaczy niedostarczenie przesyłki do MODR. Błąd jest w kodzie pocztowym – wpisano 02-465 a poprawny to 02-456. Błąd zapewne spowodował niedostarczenie przesyłki.

Bardzo proszę o informację, czy w zaistniałej sytuacji MODR powinien rozpatrzyć wniosek czy pozostawić bez rozpatrzenia.

W opinii MRiRW wniosek powinien zostać rozpatrzony. Co prawda błąd popełnił partner KSOW, wpisując na kopercie nieprawidłowy adres Ośrodka, a zgodnie z ustawą Prawo pocztowe operator pocztowy nie odpowiada za niewykonanie lub nienależyte wykonanie usługi pocztowej z przyczyn występujących po stronie nadawcy lub adresata, niewywołanych winą operatora pocztowego, niemniej jednak przesyłka została nadana w terminie określonym w wezwaniu, a czas jaki pozostał do zakończenia realizacji operacji w ramach konkursu nr 3/2019 jest wystarczający na zrealizowanie operacji objętej tym wnioskiem. Ostateczną decyzję o rozpatrzeniu wniosku albo o jego pozostawieniu bez rozpatrzenia podejmuje jednostka, do której wniosek został złożony zgodnie z właściwością.

39. Partner KSOW złożył wniosek, którego głównym celem jest dokonanie killkupoziomowej analizy. Najbardziej „zagadkowa” jest analiza danych zebranych z czujnika IoT podłączonego do tucznika oraz ich potencjalnego wpływu na jakość mięsa oraz powtarzalność partii produktu (opracowanie modelu danych). Koszt tej

analizy wyceniono na 40000 zł netto. Czujnik, o którym mowa do tej pory był wykorzystywany przez hodowców bydła. Partner KSOW chce wynająć dystrybutora/twórcę czujnika wraz z aplikacją i całym osprzętem do, jak sądzę, testowania tego sprzętu na trzodzie chlewnej. W moim mniemaniu nie jest to „miękką” analiza tylko badanie przydatności sprzętu, co bardziej wiąże z analizą/badaniami naukowymi. Reasumując, bardzo proszę o opinię w/s przedmiotowej analizy, czy można zakwalifikować tego typu analizę jako formę realizacji operacji w ramach konkursu KSOW? W załączeniu załącznik nr 3 do wniosku Partnera. Informacje dodatkowe: Analiza oczekiwań konsumenta jest wkładem własnym Partnera (koszt 6000,00 zł), zaś analiza opłacalności ekonomicznej to koszt 10000 zł netto – nie mam nic przeciwko tym analizom, są robione na podstawie ankiet, a nie badań/testów.

Z Instrukcji wypełnienia wniosku o wybór operacji w zakresie tabeli IX załącznika nr 3 nie wynikają żadne ograniczenia dotyczące metod i narzędzi, jakie można zastosować, aby przeprowadzić badania i analizę ich wyników, w szczególności, że można w tym celu posłużyć się wyłącznie ankietami. W związku z tym brak jest podstaw do zakwestionowania zaproponowanych przez partnera KSOW metod i narzędzi badawczych, a tym samym należy je uznać jako dopuszczalną formę realizacji operacji. Niniejsza odpowiedź została przygotowana w oparciu o informacje zawarte w mailu. MRiRW nie odnosi się do zasadności realizacji operacji, w tym do zgodności z celem KSOW i działaniem planu działania, co należy do jednostki dokonującej jej oceny zgodnie z właściwością. Podkreślenia wymaga, że przy takich formach realizacji jak badania i analizy, których koszty są refundowane ze środków publicznych, ich wyniki powinny być przekazane grupie docelowej i powszechnie dostępne dla ogółu społeczeństwa.

40. Proszę o informację w następującej sprawie: jeżeli wniosek Partnera KSOW nie jest rozpatrywany ze względu na nieuzupełnienie braków i błędów we wniosku, to jaka forma odwołania przysługuje partnerowi w takiej sytuacji?

W takiej sytuacji partnerowi KSOW nie przysługuje żadna forma odwołania. Zgodnie z art. 57d ust. 6 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (dalej „ustawa ROW”), w przypadku pozostawienia wniosku o wybór operacji bez rozpatrzenia, operacja, której dotyczy ten wniosek, nie podlega ocenie pod względem spełniania warunków i kryteriów wyboru operacji, a tylko z negatywnym wynikiem takiej oceny ustawa wiąże prawo partnera KSOW do jego zaskarżenia. Zgodnie z 57d ust. 7 i 8 ww. ustawy ROW, jeżeli nie są spełnione warunki wyboru operacji, jednostka właściwa do stwierdzenia spełnienia tych warunków informuje partnera KSOW, w formie pisemnej, o niespełnieniu warunków wyboru operacji, wskazując, które z warunków nie zostały spełnione oraz uzasadnienie tego stwierdzenia. W takim przypadku partnerowi KSOW przysługuje prawo wniesienia do sądu administracyjnego skargi na zasadach i w trybie określonych dla aktów lub czynności, o których mowa w art. 3 § 2 pkt 4 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Takie samo prawo przysługuje partnerowi KSOW na podstawie art. 57e ust. 2 ustawy ROW w przypadku negatywnej oceny operacji pod względem spełnienia kryteriów wyboru operacji, z tym że zgodnie z art. 57e ust. 4 tej ustawy, w przypadku gdy operacja nie mieści się w limicie środków przewidzianych na realizację operacji w ramach konkursu, okoliczność ta nie może stanowić wyłącznej przesłanki skorzystania z tego prawa. Zatem, jeżeli operacja

nie jest oceniana pod względem spełnienia warunków i kryteriów wyboru, a taki skutek przepis art. 57d ust. 6 ustawy ROW wiąże z pozostawieniem wniosku o wybór operacji bez rozpatrzenia, partnerowi KSOW nie przysługuje żadna forma zaskarżenia czy odwołania.

41. Czy Śląski Oddział Regionalny ARiMR może w przyszłości składać propozycje operacji do realizacji w ramach ogłoszonego konkursu, jako partner KSOW?

Prace nad dokumentacją dotyczącą konkursu nr 4/2020 nie zostały jeszcze rozpoczęte, w związku z czym nie można odpowiedzieć jednoznacznie na to pytanie. Odpowiedzi na podobne pytania udzielone w ramach dotychczasowych konkursów dla partnerów KSOW były pozytywne np. odpowiedź na pytanie nr 17 w konkursie nr 3/2019.

42. W związku z wątpliwościami dotyczącymi oceny wniosku złożonego przez jednego z Partnerów KSOW w ramach naboru 3/2019, zwracam się z uprzejmą prośbą o interpretację i wyrażenie opinii dotyczącej niżej opisanych sytuacji. Wszystkie pytania dotyczą jednego wniosku.

1. Partner złożył wniosek na wyjazd studyjny, który częściowo miałby odbyć się w Polsce, a częściowo za granicą. Operacja ma trwać łącznie 5 dni. W załączniku nr 1 do Partner wnioskuje o sfinansowanie 2 noclegów, natomiast w kolumnie 10 zestawienie rzeczowo-finansowe, zawarta została informacja, że rozeznanie rynku zostało przeprowadzone na nocleg w Polsce, zaś z informacji zawartych w Załączniku nr 3 wynika, że jeden z noclegów ma się odbyć za granicą. W związku z powyższym wezwano partnera do wyjaśnień: „Zgodnie z Ramowym programem wyjazdu, Tabela II w załączniku nr 3 Forma realizacji operacji, wyjazd studyjny odbywać się będzie za granicą, natomiast z informacji zawartych w ww. kolumnie wynika, że rozeznanie na nocleg zostało przeprowadzone w hotelach na terenie Polski. Proszę o weryfikację i wyjaśnienia dotyczące zapewnienia noclegu za granicą” W odpowiedzi Partner w wyjaśnieniach napisał m.in.: „Wprowadzono odpowiednie poprawki i wykazano dodatkową pozycję dotyczącą noclegu w Szwajcarii”. Czy w wyniku wezwania do wyjaśnień, Partner mógł dodać nową pozycję w załączniku nr 1, mając na uwadze interpretację Instytucji Zarządzającej „Odpowiedzi i pytania dot. konkursu nr 1/2017 dla partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na wybór operacji, które będą realizowane w 2017r. w ramach dwuletniego planu operacyjnego na lata 2016-2017” punkt 76 oraz „Odpowiedzi i pytania dot. konkursu nr 2/2018 dla partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na wybór operacji, które będą realizowane w 2018r. w ramach dwuletniego planu operacyjnego na lata 2018-2019” punkt 34 „(...) Niedopuszczalne jest natomiast dodawanie nowych kosztów, których nie obejmował złożony wniosek”. Należy zaznaczyć, że kwota kosztów kwalifikowalnych wzrosła z 19 831,41 zł do 37 241,66 zł.

2. W jednej z pozycji załącznika nr 1 Partner wnioskuje o sfinansowanie usługi „Catering dla uczestników wyjazdu studyjnego (obiad + kolacja)” kwota 10 941,16 zł. Z informacji zawartych w Załączniku nr 3 wynika, że konieczne będzie również zapewnienie śniadań. W związku z powyższym wezwano partnera do wyjaśnień: „Z uwagi na pojawiające się nieścisłości, w różnych częściach wniosku i załącznikach, wynikające ze wskazanych ilości, rodzajów oraz cen posiłków, proszę o weryfikację i wyjaśnienia. Jednocześnie proszę o weryfikację jednostki miary (kolumna 3) oraz wskazanej ilości w kolumnie 4”. W odpowiedzi na

wezwanie do wyjaśnień Partner zmodyfikował pozycję w załączniku nr 1 dotyczącą wyżywienia, dzieląc ją na: 1.4 „Catering dla uczestników wyjazdu studyjnego – śniadanie”, 1.5 „Catering dla uczestników wyjazdu studyjnego – obiad”, 1.6 „Catering dla uczestników wyjazdu studyjnego – kolacja”. Czy w wyniku wezwania do wyjaśnień, Partner mógł dodać nowe pozycje w załączniku nr 1, w wyniku modyfikacji kwota kosztów kwalifikowalnych dotycząca tej usługi wzrosła z 10 941,16 zł na 14 737,90 zł, czyli o ponad 25%.

3. W jednej z pozycji załącznika nr 1 Partner wnioskował o sfinansowanie usługi: „Wynajem sali konferencyjnej wraz z poczęstunkiem dla uczestników szkolenia (2 dni)”. Z informacji ujętej w kolumnie 10 zestawienie rzeczowo-finansowe wynika, że rozeznanie rynku zostało przeprowadzone wśród hoteli 3-gwiazdkowych wyposażonych w salę konferencyjną, Partner nie wspominał o poczęstunku. W związku z powyższym wezwano go do wyjaśnień: „Partner w nazwie kosztu wpisał „wynajem sali konferencyjnej wraz z poczęstunkiem dla uczestników szkolenia (2 dni)”, natomiast w kolumnie 10 tj. Uzasadnienie racjonalności kosztu, przedstawia rozeznanie rynku dotyczące tylko wynajmu sali konferencyjnej. W związku z powyższym, proszę o weryfikację oraz uzasadnienie na jakiej podstawie Partner wnioskuje, że mając zapewniony hotel, który udostępnia salę, wyżywienie również będzie zagwarantowane. Proszę również o przedstawienie w jaki sposób został oszacowany koszt poczęstunku dla uczestników oraz wskazanie jaką część ogólnej kwoty kosztów kwalifikowalnych stanowi ten koszt”. W odpowiedzi Partner w wyjaśnieniach napisał m.in.: „Wprowadzono dodatkowe poprawki. Wskazano dodatkową pozycję dotyczącą zapewnienia poczęstunku dla uczestników szkolenia, gdyż w przeprowadzonym rozeznaniu rynku, koszt poczęstunku nie został uwzględniony”. Czy w wyniku wezwania do wyjaśnień, Partner mógł dodać nowe pozycje w załączniku nr 1, mając na uwadze interpretację Instytucji Zarządzającej „Odpowiedzi i pytania dot. konkursu nr 1/2017 dla partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na wybór operacji, które będą realizowane w 2017r. w ramach dwuletniego planu operacyjnego na lata 2016-2017” punkt 76 oraz „Odpowiedzi i pytania dot. konkursu nr 2/2018 dla partnerów Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na wybór operacji, które będą realizowane w 2018r. w ramach dwuletniego planu operacyjnego na lata 2018-2019” punkt 34 „(...) Niedopuszczalne jest natomiast dodawanie nowych kosztów, których nie obejmował złożony wniosek”. W wyniku dodania nowej pozycji, łączna kwota kosztów kwalifikowalnych wzrosła o 1 033,20 zł.

W związku z powyższym, zwracam się z prośbą o jednoznaczne wyrażenie opinii czy we wskazanych przypadkach Partner w ramach wyjaśnień, mógł wprowadzić do załącznika nr 1 Zestawienie rzeczowo-finansowe operacji nowe pozycje kosztowe, które doprowadziły do zwiększenia łącznej kwoty kosztów kwalifikowalnych z 74 934,56 zł do 85 652,79 zł po korekcie.

Odpowiedź.

Należy rozróżnić sytuację, w której partner KSOW jest wzywany do złożenia wyjaśnień, od sytuacji, w której partner KSOW jest wzywany do uzupełnienia braków we wniosku. Zgodnie z art. 50 § 1 Kpa, można wzywać osoby do udziału w podejmowanych czynnościach i do złożenia wyjaśnień lub zeznań, jeżeli jest to niezbędne dla rozstrzygnięcia sprawy lub dla wykonywania czynności urzędowych. Jednostka oceniająca wniosek może skorzystać z wezwania partnera KSOW dopiero wtedy, gdy w inny sposób

nie uda się jej wyjaśnić wątpliwości wynikających z treści wniosku oraz gdy pozostaną niewyjaśnione elementy sprawy, niezbędne do prawidłowego jej rozstrzygnięcia. Zgodnie zaś z art. 57d ust. 5 ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRROW w ramach PROW 2014–2020, jeżeli wniosek o wybór operacji nie spełnia innych niż określone w ust. 4 wymagań, jednostka właściwa do stwierdzenia spełnienia warunków wyboru operacji wzywa partnera KSOW do uzupełnienia braków w terminie 7 dni od dnia doręczenia wezwania pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia. W tym przypadku chodzi o usunięcie braków (uchybień) formalnych we wniosku, tj. pewnych konkretnych elementów, które powinny się w nim znaleźć, co wynika z konstrukcji formularza wniosku i instrukcji jego wypełnienia, lub które powinny być razem z nim złożone, czyli dodatkowe dokumenty w postaci załączników. Celem wezwania do usunięcia braku formalnego pod rygorem pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia jest wymuszenie na partnerze KSOW usunięcia przeszkody uniemożliwiającej merytoryczne rozpoznanie wniosku. Jeżeli partner KSOW został wezwany wyłącznie do złożenia wyjaśnień, nie może wówczas z własnej inicjatywy wprowadzać jakichkolwiek zmian we wniosku. Jeżeli zaś został wezwany do uzupełnienia braków formalnych we wniosku, może uzupełniać tylko te miejsca we wniosku i w takim zakresie, w jakim wskazano w wezwaniu, od której to zasady jest wyjątek. Zgodnie z § 7 ust. 8 i 10-12 Regulaminu konkursu nr 3/2019, uzupełnienie wniosku nie może prowadzić do jego istotnej modyfikacji; w przypadku uzupełnienia wniosku w zakresie wykraczającym poza zakres wezwania, wniosek pozostawia się bez rozpatrzenia, z wyjątkiem, gdy poprawki lub uzupełnienia wykraczające poza zakres wezwania są niezbędne dla zachowania spójności w treści wniosku oraz nie prowadzą do jego istotnej modyfikacji w związku z uzupełnieniem braków formalnych; w takim przypadku partner KSOW ma obowiązek poinformować, w formie pisemnej, jednostkę właściwą, do której złożył wniosek, o dokonanych poprawkach lub uzupełnieniach wykraczających poza zakres wezwania; jednostka właściwa, do której złożono wniosek, dokonuje oceny, czy poprawki lub uzupełnienia wprowadzone przez partnera KSOW były niezbędne dla zachowania spójności w treści wniosku w związku z uzupełnieniem braków formalnych wskazanych w wezwaniu i nie powodują istotnej modyfikacji wniosku. Jeżeli partner KSOW uzupełnił wniosek zgodnie z wezwaniem, nie może zastosować wobec niego sankcji w postaci pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia.

W ramach FAQ dotyczących konkursu nr 2/2018, w odpowiedzi na pytanie:

- 1) nr 32 napisano m.in. „Podsumowując, aby uwzględnić poprawki lub uzupełnienia we wniosku wykraczające poza zakres wezwania, muszą być spełnione łącznie 3 warunki: 1) partner musi o nich poinformować, w formie pisemnej, jednostkę właściwą, do której złożył wniosek; 2) muszą być one niezbędne dla zachowania spójności w treści wniosku w związku z uzupełnieniem braków formalnych; 3) nie mogą powodować istotnej modyfikacji wniosku.”;
- 2) nr 41 napisano m.in. „Na etapie oceny korekty wniosku partnera dopuszczalne jest zwiększenie wartości operacji, jeżeli wynika to z wezwania partnera do korekty wniosku, do którego partner się zastosował, czyli postąpił zgodnie z treścią wezwania od jednostki oceniającej wniosek.”.

Odnosząc się do każdego z punktów w zadanym pytaniu, należy zauważyć, że:

- ad pkt 1 – jeżeli w załączniku nr 1 do wniosku partner KSOW wprowadza zmianę, doprecyzowując, że jeden z dwóch noclegów będzie w Szwajcarii, i podaje jego koszt, który stanowi nową pozycję (w pierwszej wersji załącznika nr 1 partner KSOW co prawda napisał o dwóch noclegach, lecz podał szacunkową wartość tylko jednego z nich), w konsekwencji czego zwiększa kwotę kosztów kwalifikowalnych, taką zmianę

należy potraktować jako istotną modyfikację wniosku, co w świetle ww. postanowień Regulaminu konkursu jest niedopuszczalne;

- ad pkt 2 – jeżeli w załączniku nr 1 dodany został nowy koszt (nie tylko jego nazwa – nowa pozycja dotycząca śniadania, ale również jego kwota, której wcześniej nie było), w wyniku czego wzrosła kwota kosztów niekwalifikowalnych, taką zmianę należy potraktować jako istotną modyfikację wniosku, co w świetle ww. postanowień Regulaminu konkursu jest niedopuszczalne;
- ad pkt 3 – jeżeli w załączniku nr 1 partner KSOW podaje jako nazwę kosztu wynajem sali z poczęstunkiem dla uczestników szkolenia, ale jako wartość tego kosztu wskazuje szacunkową wartość wyłącznie kosztu wynajmu sali, a następnie wyodrębnia koszt poczęstunku z podaniem jego szacunkowej wysokości, której wcześniej nie skalkulował w tym załączniku, taką zmianę należy potraktować jako istotną modyfikację wniosku, co w świetle ww. postanowień Regulaminu konkursu jest niedopuszczalne.

Ponadto należy zwrócić uwagę, że żądanie zawarte w wezwaniu nie było precyzyjnie określone (tak wynika z informacji zawartych w przesłanym pytaniu), dotyczyło bowiem, oprócz złożenia wyjaśnień (w tym przypadku nie budzi wątpliwości, o co chodziło jednostce oceniającej wniosek), również weryfikacji dotyczącej zapewnienia noclegu za granicą, ilości, rodzajów oraz cen posiłków, jednostki miary oraz ilości, a także weryfikacji i uzasadnienia podstawy wnioskowania o zagwarantowaniu wyżywienia i przedstawienia sposobu oszacowania kosztu poczęstunku dla uczestników oraz wskazania, jaką część ogólnej kwoty kosztów kwalifikowalnych stanowi ten koszt. Taką treść wezwania partner KSOW mógł odczytać jako umożliwienie mu dokonania zmian we wniosku we wskazanym zakresie.

43. Mam dwa pytania.

- 1. Partner KSOW w odpowiedzi na wezwanie do korekty wniosku wysłał do Ośrodka pismo, w którym powołał się na dokonaną przez siebie korektę (zgodną z wezwaniem), ale skorygowanego formularza wniosku nie dołączył. Ośrodek przesłał wniosek do CDR celem oceny merytorycznej, której nie możemy dokonać, ponieważ nie mamy skorygowanego wniosku.**

Pytanie: czy wniosek odrzucić formalnie, ponieważ nie zostały złożone wszystkie skorygowane dokumenty? Czy wzywam Ośrodek do ponownego wezwania Partnera do uzupełnienia brakujących dokumentów? Czy też oceniam wniosek pierwotny, ignorując pismo Partnera? A może jeszcze inaczej....?

- 2. Ośrodek wezwał pisemnie Partnera KSOW do korekty wniosku. Pismo było dwukrotnie awizowane i wróciło do Ośrodka, który ponownie wysłał wezwanie do Partnera. To ostatnie wezwanie Partner odebrał i odpowiedział na nie. Wniosek finalnie wylądował w CDR w ocenie merytorycznej.**

Pytanie: czy Ośrodek miał prawo do powtórnego nadania wezwania do korekty, a jeśli nie, to co należało zrobić? Ocenić wersję pierwotną, odrzucając tym samym przedmiotowy wniosek?

Ad 1. Jeżeli partner KSOW w wyniku wezwania do uzupełnienia braków we wniosku nie przesłał poprawionego wniosku, a termin określony w wezwaniu na ich uzupełnienie upłynął, ODR powinien poinformować partnera KSOW, że wniosek został pozostawiony bez rozpatrzenia oraz, że w przypadku pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia, operacja, której dotyczy ten wniosek, nie podlega ocenie pod względem spełniania warunków i kryteriów wyboru operacji, podając podstawę prawną takiego rozstrzygnięcia. CDR, któremu ODR przekazał wniosek partnera KSOW, ma przede wszystkim obowiązek ocenić

operację objętą tym wnioskiem pod względem spełnienia kryteriów wyboru operacji. Jest z tego obowiązku zwolniony, jeżeli stwierdzi, że wniosek o wybór operacji nie został złożony przez partnera KSOW w terminie lub nie spełnia innych wymagań lub nie są spełnione warunki wyboru operacji, a spełnienie tych warunków nie stanowiło przedmiotu rozstrzygnięcia zawartego w prawomocnym wyroku sądu administracyjnego. Jeżeli stwierdzi, że zachodzi jeden z tych dwóch przypadków, ma obowiązek zwrócić wniosek do ODR, wskazując sposób załatwienia sprawy. Wskazanie co do sposobu załatwienia sprawy jest wiążące dla ODR.

Ad 2. W postępowaniach w sprawach dotyczących wyboru operacji partnerów KSOW można, co do zasady, tylko raz wezwać do uzupełnienia braków we wniosku, chyba że jednostka, która skierowała to wezwanie do partnera KSOW zrobił to nieprawidłowo, popełniając błędy. Dotyczy to również nieprawidłowości po stronie operatora pocztowego, jeżeli taką formę doręczenia wezwania zastosowano. Błędy po stronie operatora pocztowego obciążają bowiem jednostkę wysyłającą wezwanie, która wybrała taką formę doręczenia wezwania. Jeżeli mimo prawidłowego i bezskutecznego (z uwagi na brak odpowiedzi partnera KSOW) pierwszego wezwania ODR wysłał wezwanie powtórnie i partner KSOW przesłał poprawiony wniosek w terminie określonym w wezwaniu, należy ten wniosek rozpatrzyć. W przypadku doręczenia pisma przez operatora pocztowego, doręczenie uważa się za dokonane z upływem ostatniego dnia 14-dniowego okresu przez jaki w swojej placówce pocztowej operator pocztowy przechowywał wezwanie. Jeżeli partner KSOW nie odebrał wezwania w tym terminie, należy do tych 14 dni doliczyć termin określony w wezwaniu na uzupełnienie wniosku. Po bezskutecznym upływie tego doliczonego terminu ODR powinien poinformować partnera KSOW, że wniosek został pozostawiony bez rozpatrzenia oraz, że w przypadku pozostawienia wniosku bez rozpatrzenia, operacja, której dotyczy ten wniosek, nie podlega ocenie pod względem spełniania warunków i kryteriów wyboru operacji, podając podstawę prawną takiego rozstrzygnięcia.

- 44. W trakcie wypełniania umów na realizację operacji w ramach Planu Działania Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 w ramach Konkursu 3/2019 powstały wątpliwości co do niektórych jej zapisów, dotyczy to przypisów do umowy od strony 12 do 14 umowy. W przypisie jest odwołanie „jak w przypisie 29” a winno być „jak w przypisie 24”. Czy w związku z powyższym JR KSOW może dokonać samodzielnie odpowiedniej/właściwej zmiany w przypisie umowy?**

Błędne odesłanie w przypisach formularza umowy, o których mowa w pytaniu, należy potraktować jako oczywistą omyłkę i ją poprawić, wstawiając odesłanie do prawidłowego przypisu. To samo dotyczy przypisu 39, w którym powinno być odesłanie do §16, i innych oczywistych omyłek, jeżeli zostaną znalezione w tym formularzu przez jednostkę właściwą do zawarcia umowy z partnerem KSOW.

- 45. Czy samorząd województwa może zawrzeć umowę na realizację operacji z partnerem KSOW w przypadku gdy partner poniósł już wszystkie koszty realizacji?**

Można zawrzeć umowę na realizację operacji w przypadku gdy przed dniem jej zawarcia partner KSOW poniósł wszystkie koszty jej realizacji. Z instrukcji wypełnienia wniosku o wybór operacji wynika, że rozpoczęcie realizacji operacji może nastąpić najwcześniej w dniu następującym po dniu złożenia wniosku, a zakończenie jej realizacji – nie później niż w dniu zakończenia realizacji operacji wybranych w ramach konkursu w terminie

określonym w ogłoszeniu o konkursie, tj. 31 października 2019 r. W tym okresie powinien zostać zrealizowany zakres rzeczowy operacji wskazany w załączniku nr 1 do wniosku. Koszty kwalifikowalne mogą być ponoszone najwcześniej w dniu następującym po dniu złożenia wniosku, tj. w dniu, w którym można rozpocząć realizację zakresu rzeczowego operacji. Zgodnie zaś z §8 ust. 1 pkt 2 formularza umowy na realizację operacji, koszty kwalifikowalne można ponosić do dnia złożenia poprawnie wypełnionego wniosku o refundację, tj. nie później niż do dnia wskazanego w drugim wezwaniu do złożenia poprawnie wypełnionego wniosku o refundację.

- 46. Do realizacji operacji został wybrany Partner KSOW – Zespół Szkół Rolniczych będący jednostką budżetową, która nie posiada osobowości prawnej. Organizatorem Szkoły jest Powiat. W związku z powyższym Województwo Pomorskie nie może podpisać umowy na realizację operacji w ramach KSOW z Zespołem Szkół Rolniczych tylko z Powiatem . Poniżej przedstawiam propozycję zapisów umowy z prośbą o jej akceptację lub wskazanie innych prawidłowych zapisów w celu prawidłowej realizacji umowy.**

Umowa zawarta między Województwem Pomorskim a PowiatemNIP, REGON reprezentowanym przez:..... Dyrektora Zespołu Szkół.....działającego na podstawie pełnomocnictwa udzielonego Uchwałą Nr Zarządu Powiatu z dnia roku, zwanym dalej Partnerem KSOW.

Zaproponowaną zmianę umowy generalnie, co do zasady, należy uznać za prawidłową. Jeżeli nie ma przepisów szczególnych, które pozwalają zawrzeć umowę zespołowi szkół, a z analizy obowiązujących przepisów dokonanej przez jednostkę regionalną wynika, że umowy zawiera dyrektor zespołu szkół, działający wyłącznie na podstawie i w granicach udzielonego przez organ prowadzący szkołę pełnomocnictwa, umowę na realizację operacji należy dostosować do stanu zgodnego z prawem. Zgodnie z art. 48 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, zarząd powiatu może upoważnić pracowników starostwa, kierowników powiatowych służb, inspekcji i straży oraz jednostek organizacyjnych powiatu do składania oświadczeń woli związanych z prowadzeniem bieżącej działalności powiatu. Jednostka regionalna powinna ustalić, czy zawarcie umowy na realizację operacji w ramach KSOW mieści się w zakresie pojęcia „prowadzenie bieżącej działalności powiatu” oraz czy dyrektor zespołu szkół, zawierając taką umowę, działa w granicach udzielonego mu przez zarząd powiatu pełnomocnictwa.

- 47. W związku moimi wątpliwościami, dotyczącymi wyboru i udziału odpowiedniej grupy docelowej w ramach naboru KSOW - Działanie 9 - Promocja współpracy w sektorze rolnym i realizacji przez rolników wspólnych inwestycji - proszę o określenie czy potencjalna, zakładana grupa docelowa jest poprawna i kwalifikuje się do udziału w tym działaniu. Potencjalnie forma np. szkolenie, byłoby skierowane dla uczniów szkół rolniczych i nauczycieli podległych pod MRiRW. Celem działania jest promowanie profesjonalnej współpracy i realizacji przez rolników wspólnych inwestycji. Zgodnie z definicją rolnika w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich - oznacza, zgodnie z art. 2 lit. a rozporządzenia Rady (WE) nr 73/2009, osobę fizyczną lub prawną, bądź grupę osób fizycznych lub prawnych lub nieposiadających osobowości prawnej, bez względu na status prawny takiej grupy i jej członków w świetle prawa krajowego, których gospodarstwo znajduje się na terytorium Wspólnoty, określonym w art. 299 Traktatu, oraz która prowadzi działalność rolniczą. Tak więc rolnikiem**

może być jednostka nieposiadająca osobowości prawnej, prowadząca działalność rolniczą. Takim podmiotem jest oczywiście każda szkoła rolnicza podległa pod Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Szkoły takie są podmiotem nieposiadającym osobowości prawnej oraz posiadające gospodarstwo rolne - wymóg konieczny, aby szkoła rolnicza mogła być podległa pod MRiRW. Szkoły takie rolnicze są zatem rolnikiem - płatnikiem podatku rolnego, jednocześnie otrzymują dopłaty bezpośrednie. Natomiast uczniowie tych szkół oraz nauczyciele, są ich przedstawicielami i w mojej ocenie kwalifikują się, aby reprezentować szkołę - rolnika. Ponadto w Planie Działania KSOW, widnieje zapis odnośnie działania 9, o jego realizacji przez rolników (co wydaje mi się wy tłumaczyłem) oraz inne podmioty działające w zakresie, o którym mowa w opisie działania. Uważam zatem, iż szkoła rolnicza, podległa pod MRiRW bez wątpienia jest takim podmiotem, promującym profesjonalną współpracę i realizację przez rolników wspólnych inwestycji, w tym zrzeczania się, grup producentów itp. Tematy te są bowiem podstawą nauczania przedmiotów w tych szkołach z zakresu rolnictwa, przedsiębiorczości czy projektów PROW.

Odpowiedź.

Nazwa działania 9 wyraźnie określa, że jest ono skierowane do rolników. Zgodnie z definicją w PROW 2014–2020, rolnik to osoba fizyczna, prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, której gospodarstwo rolne położone jest na terenie Polski i która prowadzi działalność rolniczą. Zgodnie zaś z art. 4 ust. 1 lit. b i c rozporządzenia nr 1307/2013, gospodarstwo rolne oznacza wszystkie jednostki wykorzystywane do działalności rolniczej i zarządzane przez rolnika, znajdujące się na terytorium tego samego państwa członkowskiego, a działalność rolnicza oznacza produkcję, hodowlę lub uprawę produktów rolnych, w tym zbiory, dojenie, hodowlę zwierząt oraz utrzymywanie zwierząt do celów gospodarskich, a także utrzymywanie użytków rolnych w stanie, dzięki któremu nadają się one do wypasu lub uprawy bez konieczności podejmowania działań przygotowawczych wykraczających poza zwykłe metody rolnicze i zwykły sprzęt rolniczy, w oparciu o kryteria określone przez państwa członkowskie na podstawie ram ustanowionych przez Komisję, lub prowadzenie działań minimalnych, określanych przez państwa członkowskie, na użytkach rolnych utrzymujących się naturalnie w stanie nadającym się do wypasu lub uprawy. Zatem, jeżeli szkoła posiada gospodarstwo rolne i prowadzi działalność rolniczą zgodnie z ww. przepisem, to wpisuje się w ww. definicję rolnika zawartą w PROW 2014–2020. Za osoby, które są przedstawicielami szkoły, można uznać jej pracowników i inne osoby wykonujące prace na jej rzecz, w tym dyrekcję i nauczycieli, a także jej uczniów. Wynika z tego, że grupą docelową w ramach działania 9 mogą być szkoły rolnicze. W związku z tym, że nie są to osoby fizyczne, swoją działalność prowadzą przez osoby, które wchodzi w ich skład, tworzą jej strukturę i tym samym są jej przedstawicielami.